Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 21 сентябрь 1974 йил, шанба ◆ № 221 (16001). Баҳоси 2 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

САККИЗТА ЙЎЛДОШ УЧИРИЛДИ

1974 йил 19 сентябрда Совет Иттифоқида «Космос-677», «Космос-678», «Космос-679», «Космос-680», «Космос-681», «Космос-682», «Космос-683», «Космос-684» ер сунъий йўлдошлари учирилди. Саккизта йўлдош битта учирувчи ракета билан орбитага чиқарилди. Йўлдошларга космик фазо тадқиқотини давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошларга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди.

Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

Тошкент областидаги «Политотдел» колхози далаларида терим агрегатлари мунтазам ишлаб турибди. Э. Дон-чун бошчилигидаги бригада аъзолари 15 иш кунида планни бажариш мажбуриятини олишган. Суратда: шу бригадада машинада терим пайти.

А. Абалян фотоси.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

ТЕРИМ ФРОНТИ ҚУЛОЧ ЁЙМОҚДА

МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

● ҲОСИЛ ТАҚДИРИ СИЗЛАРНИНГ ҚЎЛИНГИЗДА. БУ ЙИЛ МАШИНАЛАРДА 3 МИЛЛИОН ТОННА ПАХТА ТЕРИШНИ ТАЪМИНЛАШ УЧУН ҒАЙРАТ ОТИГА ҚАМЧИ БОСИНГ, ҒЎЗАЛАРНИНГ БАРГИ ТЎКТИРИЛГАН МАЙДОНЛАРНИНГ ПАХТАСИНИ ТЕЗРОҚ ТЕРИБ ОЛИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛИНГ!

● БУГУН КЕЧАГИДАН, ЭРТАГА БУГУНГИДАН КЎПРОҚ ПАХТА ТЕРИБ, ВАТАН ХИРМОНИГА ҚУТ-БАРАКА КИРИТИНГ. СУРЪАТНИНГ КЎТАРИЛИШИДА КАРВОНБОШИ БЎЛИНГ! ҲОЗИРДАЁҚ 450-500 ТОННАДАН ПАХТА ТЕРГАН МЕХАНИЗАТОРЛАРДАН ЎРНАК ОЛИНГ!

● СИФАТГА АЛОҲИДА ЭЪТИБОР БЕРИНГ, СОРТНИНГ БУЗИЛИШИГА АСЛО ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ, НОБУДГАРЧИЛИККА ҚАРШИ ҚАТТИҚ КУРАШИНГ!

● СУРЪАТНИНГ КЎТАРИЛИШИ СИЗЛАРНИНГ ВА ТЕРИМЧИЛАРНИНГ ЖОНБОЗЛИК КЎРСАТИБ ИШЛАШИНГИЗГА БОҒЛИҚ. ҲАММА ЖОЙДА ТЕРИМЧИЛАР БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА МУСОБАҚАНИ КУЧАЙТИРИНГ!

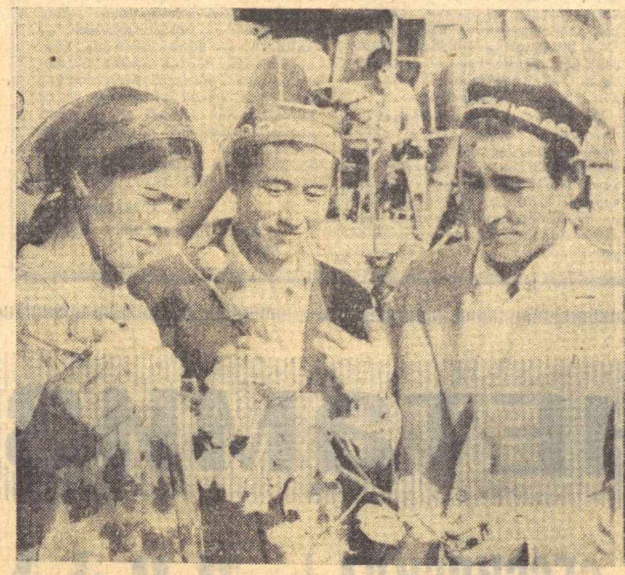

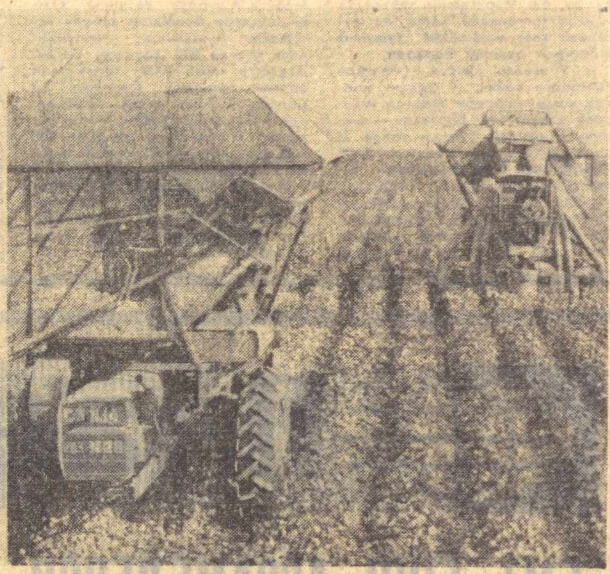

Жиззах областидаги Октябрь районининг Юлиус Фучик номли совхоз пахтакорлари бу йил 35 центнердан «оқ олтин» олиш учун курашмоқдалар. Суратларда: илғор бригада бошлиғи Ҳ. Қўлдошева, 5-бўлим бошлиғи М. Суянов ва совхоз директори М. Холмуродов ўртоқлар ҳосилни кўздан кечиришмоқда ва 5-бўлимда машина терими.

Ж. Тўраев фотолари.

БИРИНЧИЛИК — ШИОРИМИЗ

Бу йилги шароитда пахтадан юқори ҳосил етиштириш анча қийин бўлди, баҳорги беўрин ёғингарчиликлар, ёз ойларидаги сув танқисликлари пахтакор деҳқонларимизни ташвишга солиб қўйди. Лекин улар партия ташкилотлари атрофига ҳар қачонгидан ҳам маҳкамроқ уюшган ҳолда барча қийинчиликларни енгдилар, пахтазорларда социалистик мажбуриятларини қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирдилар.

Бугун шуни қувонч билан айта оламизки, районимиз далаларида ҳосилдорликни гектар бошига 41 центнерга етказиш, она-Ватанга давлат планида кўзда тутилган 33.560 тонна ўрнига 45 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш учун ҳамма имкониятларга эгамиз, бу вазифани шараф билан бажариб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллик юбилейига муносиб тўёна тайёрлаймиз. Халқимиз партия ташкилотлари бошчилигида шундай яхши ният билан яшаб, меҳнат қилмоқда.

Пахтакорларимиз олдида яна бир қатор муҳим вазифалар турибди. Жумладан, давлатга уруғлик пахта сотиш ҳақидаги мажбуриятни сўзсиз бажариш керак. Бу билан келаси йил мўл ҳосилига мустаҳкам замин яратилади. Ундан ташқари машиналарда камида 14 минг тонна пахта терилишини таъминлашимиз зарур. Хўжаликларимизда 83 та терим машинаси бўлиб, ҳаммаси мавсумга барвақт шайлаб қўйилган эди. Энди ана шу «зангори кема»лар бирин-кетин ишга туширилмоқда ва хирмонга қут-барака киритилмоқда. Яқин кунларда дефолиацияни тўла тугаллаймиз, шундан кейин машина терими оммавий равишда бошлаб юборилади.

Ҳозир пахта йиғим-терими қандай кетяпти? Шуни айтиш керакки, районимиз пахтакорлари юбилей йили пахта йиғим-теримини биринчи сентябрь куни уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар шу куни қизил карвон ташкил этилиб, давлат тайёрлов ташкилотларига йиллик пленнинг 1,8 процентини миқдорида «оқ олтин» жўнатдилар. Шундан буён терим суръати кун сайин кўтарилиб келмоқда. Бугунга қадар йиллик планнинг 50 процентидан ошириб «оқ олтин» тайёрланди.

Машъал хўжалигимиз «Правда Востока» колхози пахта тайёрлаш йиллик планини 70 процентдан ошириб, «Коммунизм» колхози 65 процент Карл Маркс номли колхоз 50 процентдан ошириб адо этди, Ленин номли колхозда ҳам терим тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Юбилей йилида партия ташкилотлари кенг меҳнаткашлар оммасининг эътиборини теримни қисқа фурсатда ўтказиш, давлат пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятни шараф билан бажаришга сафарбар этмоқдалар. Бу йил ҳам республикада биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекиш ниятимиз бор. Халқимиз буни яхши билади. Шунинг учун теримчиларимиз ҳам, механизаторларимиз ҳам бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб фидокорлик билан меҳнат қилмоқдалар.

Шу кунларда районимиз бўйича йиллик планнинг тўрт процентига етказилиб пахта тайёрланмоқда, «зангори кема»лар тўла ишга туширилиши билан суръат янада кўтарилади. Кунлик суръатни 7-8 процентга етказиш орзусидамиз. Далалардаги мўл ҳосил, механизаторларимиздаги шижоат бу орзумизни тўла рўёбга чиқариш имкониятини беради. Шуни ҳам айтиш керакки, бу йил кўпминг килограммчи теримчилар, кўп тонначи механик ҳайдовчилар сони ўтган йилдагидан бир ярим баравар кўпаяди. Илғор теримчиларимиз мавсумда 5-7 минг килограммдан, донгдор механик-ҳайдовчиларимиз 200 — 250 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олдилар.

Районимиз хўжаликларида ғалаба рапортига имзо чеккан пешқадам бригадалар сони кун сайин кўпаймоқда. «Правда Востока» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қобулжон Мирзаев бошлиқ бригадаси аъзолари ҳар гектар ердан 32 центнердан хирмон кўтариб, йиллик маррани эгаллади. Улар ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш учун астойдил курашмоқдалар. Шу колхознинг Рўзибой Абдуқаюмов бошлик бригадасида гектаридан 27 центнердан пахта олиниб, йиллик план ўринланди. Бригада миришкорлари яна бир йиллик план миқдорида «оқ олтин» териб олиш ва юқори сорт билан тайёрлов пунктига топширишга сўз бердилар.

Теримчиларимиз пахта майдонларида жасорат кўрсатиб ишламоқдалар. Бугун пахтазорларда 17 мингдан ортиқ теримчи этак боғлаб дурдона теряпти. Яқин кунларда яна 1500 кишини теримга қўшимча сафарбар этамиз. Шуниси қувончлики, теримчилар юбилей йили масъулиятини тўла англаган ҳолда ғайрат билан ишлаб, хирмонга барака киритмоқдалар. Деярли ҳамма хўжаликларимизда кунлик графиклар тўла ва ошириб бажарилмоқда. Илғор теримчиларимиз хирмонларга кунига 250-300 килограммга етказиб пахта топширмоқдалар. Бу қаҳрамонлик намунасидир.

Район партия комитети бошланғич партия ташкилотларининг эътиборини кўпминг килограммчи теримчилар ва кўптонначи механик-ҳайдовчилар сонини кўпайтириш, дала меҳнатчилари орасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, социалистик мусобақани бутун чоралар билан кучайтиришга қаратмоқда. Пахтани тез ва тоза териш сортнинг бузилишига йўл қўймаслик, нобудгарчиликка қарши кураш меҳнат аҳлининг диққат марказида бўлмоқда.

Районимиз партия ташкилотлари, меҳнаткашлари республикамизда биринчи бўлиб йиллик пахта тайёрлаш плани бажарилгани ҳақида ғалаба рапорти бериш учун ҳамма чора-тадбирларни кўрадилар.

А. ТОЖИБОЕВ,
Андижон область, Ленин район партия комитетининг биринчи секретари.

5.000.000 ПАХТА ШТАБИ ТЕЛЕФОНЛАР: 337343·337604

ДАРҒАЛАР ИШ БОШЛАДИ

ФАРҒОНА. Область механизаторлари юбилей йилида 300 минг тонна пахтани машиналарда териб берадилар. Бу область бўйича тайёрланадиган ялпи ҳосилнинг 50 проценти демакдир. Дефолиация сифатли ўтказилиб, ғўзаларнинг барги тўла тўктирилган майдонларда машина терими дарғалари қизғин иш бошлаб юбордилар. Пахтазорларда икки мингдан зиёд «зангори кема» жавлон уради.

Ўзбекистон районидаги «Пахтақайнар» совхозининг механик ҳайдовчиси Р. Намозов шу кунларда бункерлардан 3-4 тоннадан пахта тўкаётир. Механизатор А. Холматовнинг терган пахтаси ҳам бундан кам бўлмаётир. Райондаги «Ғаниобод» совхозида машина терими кун сайин кучайтирилмоқда.

Фарғона область партия комитети ва область ижроия комитети область колхозлари ва совхозларида машина теримини кучайтиришга қаратилган тадбирлар белгилаб, уни изчиллик билан амалга оширмоқда.

ОИЛАНИНГ ЮБИЛЕЙ МАРРАСИ

БАҒДОД, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Иброҳимжон Исмоиловлар бошлаган ташаббус «Москва» колхози деҳқонларинингигина эмас, балки бутун район пахтакорларининг диққатини ўзига жалб этмоқда. Гап шундаки, Исмоиловлар оиласи аъзолари юбилей хирмонига 50 тонна пахта тўкишга қарор қилдилар. Бу вазифани асосан Исмоиловнинг қизлари ва келинлари — Кимёхон, Санобархон ва Азизахон Исмоиловалар бажарадилар.

Оила бахси кун сайин қизғин тус оляпти. Олдинги куни Кимёхон мусобақадошидан ўзган бўлса, кеча Азизахон илгарилаб кетди. Бугун Санобархоннинг шашти баланд. Уларнинг ҳар бири кунига 250-270 килограммдан пахта теришиб, бир кунда хирмонга 750-800 килограммдан ошириб «оқ олтин» тўкаётирлар.

Колхозда Исмоиловлар издошлари кўпайиб, катта оилавий хирмон яратиш иштиёқида унумли меҳнат қилаётган оилалар сафи кенгаяётгани қувончлидир.

О. ҲАКИМОВ.

ГРУППА УСУЛИДА

ГУЛИСТОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Сирдарё областида машина теримига киришилди. Юбилей йили машина терими эстафетасини биринчи бўлиб Ворошилов районидаги «Гулистон» совхозининг механизаторлари бошлаб бердилар. Совхоз меҳнаткашлари бу йил 3 минг гектар ернинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан ҳосил олишга аҳд қилишган. Дефолиация барвақт тугалланди. Ҳозирги кунларда область пахтазорлари иккинчи бор дефолиация қилинмоқда. Ғўза барги яхши тўкилган майдонларда терим агрегатлари гуруллай бошлади. Очил Эгамбердиев, Алибек Пирматов, Раисқул Бегалиев сингари механизаторлар дастлабки куни унумли меҳнат қилдилар. Машина терими бошланган дастлабки куниёқ иккинчи бўлимга қарашли Ўрол Худойбергенов, Эргаш Тўраев ўртоқлар бошлиқ бригадада етиштирилган ҳосилнинг 16—17 центнери йиғиштириб олинди. Хўжаликда бу йил ҳам терим машиналарининг иши группа усулида ташкил этилган. Совхоздаги мавжуд 80 та терим машинаси 20 группага бўлинган. Ҳар бир группанинг намунали ишлаши учун зарур шарт-шароитлар яратилган. Транспортчилар ҳам мавсумга шай турибдилар. 162 та прицеп терим машиналари бункеридан тўкилган ҳосилни пешма-пеш тайёрлов пунктларига етказиб турадилар. Совхозда машина терими бошланган дастлабки куни 15 та агрегат ишга туширилди. Эрта-индин совхоздаги 80 дан ортиқ терим машинасининг ҳаммаси пахтазорларда жавлон урабошлайди.

А. УМАРОВ.

5 МИЛЛИОН ТОННА ПАХТА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	2,54	33,54	0,24	0,35
Қашқадарё	2,47	31,82	1,02	2,76
Сурхондарё	2,45	29,84	2,30	14,21
Фарғона	2,00	23,29	0,16	0,21
Бухоро	1,95	19,98	0,31	0,65
Наманган	2,14	16,66	1,12	2,33
Хоразм	1,79	10,95	0,34	0,59
ҚҚАССР	2,03	8,53	1,43	3,01
Тошкент	1,72	7,22	1,32	2,65
Жиззах	0,71	4,23	0,40	0,90
Сирдарё	0,54	3,75	0,32	0,59
Самарқанд	0,63	3,46	0,16	0,28
Республика бўйича:	1,82	17,43	0,76	2,37
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	2,57	26,34		
Сурхондарё	1,45	23,63		
Қашқадарё	0,50	4,36		
Бухоро	0,20	1,05		
Республика бўйича:	1,18	17,87		

МАШИНАДА КИМ ҚАНЧА ПАХТА ТЕРДИ?

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Чироқчи районидаги Файзулла Хўжаев номли совхознинг механик-ҳайдовчилари — **Саъди НОДИРОВ** ва **Юсуф РАҲИМОВ**ларнинг шу кунгача терган пахтаси 100 тоннага етди. Улар ҳар куни «зангори кема»лари бункеридан прицепларга 10-15 тоннага етказиб «оқ олтин» ағдармоқдалар.

Ғузор районидаги «Халқобод» колхозининг механик ҳайдовчилари:

Искан НАФАСОВ
Иброҳим ҲУСАНОВ
Ойжон ХЎЖАЁРОВА
Карим БОЗОРОВ

ўртоқлар кунига 10-13 тоннадан «оқ олтин» термоқдалар. Уларнинг ҳар бири шу кунгача 80-90 тоннадан пахта териб топширди.

ДЕФОЛИАЦИЯ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА?

Республика областларида дефолиациянинг бориши тўғрисида шу йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — мавсум бошидан буён (гектар ҳисобида); тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти.

Тошкент	8958	207880	184,0
Жиззах	8990	167998	146,1
Сирдарё	11516	149996	127,1
ҚҚАССР	9368	118153	107,4
Хоразм	5480	58357	85,8
Андижон	10010	100864	84,1
Сурхондарё	8201	80672	80,7
Бухоро	10039	80720	73,4
Наманган	8715	77448	72,4
Самарқанд	12322	87315	62,4
Қашқадарё	6097	42735	45,5
Фарғона	6327	33253	26,6
Республика бўйича:	106023	1205391	91,3

ДОН—ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 20 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланган дон (тонна ҳисобида); учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида.

Бухоро	19970	105,1
Самарқанд	48095	80,2
Қашқадарё	59331	74,1
Андижон	21428	69,1
Фарғона	16404	65,6
Сурхондарё	20409	51,0
Тошкент	36119	50,8
Жиззах	39181	41,2
Наманган	12839	36,7
Сирдарё	13172	31,4
ҚҚАССР	3489	3,3
Хоразм	—	—
Республика бўйича:	290437	46,5

А. Н. КОСИГИН Д. П. ДХАР БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 19 сентябрда Кремлда Ҳиндистон планлаштириш министри Д. П. Дхарни қабул қилди. Д. П. Дхар иқтисодий, савдо ва илмий-техникавий ҳамкорлик юзасидан Совет —Ҳиндистон ҳукуматлараро комиссиясининг шу кунларда Москвада бўлиб ўтган II сессиясида қатнашган Ҳиндистон делегациясига бошчилик қилди.

Самимий дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида ҳар икки томон ҳукуматлараро комиссиянинг II сессияси иш натижаларидан мамнун эканликларини изҳор этди. Ҳозирги вақтда ва келгуси беш йил мобайнида муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қанча соҳаларда Совет — Ҳиндистон ҳамкорлигининг перспектив масалаларига катта эътибор берилди.

Суҳбатда СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков ва СССРнинг Ҳиндистондаги элчиси В. П. Мальцев; Ҳиндистон томонидан — Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси К. Ш. Шелванкар ва Ҳиндистон план комиссиясининг аъзоси С. Чакраворти иштирок этдилар.

«САЛЮТ-3» СТАНЦИЯСИНИНГ ПАРВОЗИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Парвозни бошқариш маркази, 19 сентябрь. (ТАСС). «Салют-3» илмий орбитал станцияси парвознинг режалаштирилган программасини автоматик режимда бажаришни давом эттирмоқда. Станция 19 сентябрь Москва вақти билан соат 10 гача Ер атрофини 1385 марта айланиб чиқди.

Станция ҳаракати траекториясининг параметрлари қуйидагича:

— Ер юзасидан максимал узоқлашуви (апогейида) — 285 километр;

— Ер юзасидан минимал узоқлашуви (перигейида) — 251 километр;

— айланиш даври — 89,7 минут;

— Орбитанинг оғиши —51,6 градус.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, станциянинг барча борт системалари нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази станциядан олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

Тадқиқотларнинг асосий программаси бўйича ишлар 1974 йил 23 сентябрда батамом тугалланади. «Салют-3» станциясининг бундан кейинги парвози илмий-техникавий экспериментларни давом эттиришни кўзда тутувчи қўшимча программа асосида бўлади.

ПРОПАГАНДА ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

19 сентябрь куни КПСС Марказий Комитетининг пропаганда бўлимида иттифоқдош республикалар Марказий Комитетлари, Россия Федерациясидаги бир қанча область партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари мудирлари, марказий идеология идоралари ташкилотлари раҳбарларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгаш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг «Белоруссия партия ташкилотида идеология кадрларини танлаш ва тарбиялаш соҳасидаги ишлар тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш, идеология кадрларининг барча категориялари билан ишлашни яхшилаш, ғоявий-тарбиявий ишларнинг самарадорлигини янада ошириш тадбирларини муҳокама қилдилар.

ЧССР парламентининг таклифига биноан

Чехословакия Социалистик Республикаси Федерал мажлисининг таклифига биноан, СССР Олий Советининг делегацияси шу йил сентябрь ойининг иккинчи ярмида дўстона жавоб визити билан Чехословакияга боради.

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий делегацияга бошчилик қилади.

ТАНИШИНГ, ЖАНГОВАР ТАШКИЛОТЧИЛАР.

ПАРВОЗ

Газетада янги рубрика очилиб, унда жанговар ташкилотчилар — партком секретарлари ҳақида ҳикоя қила бошлангани бизга маъқул тушди. Бу ишни давом эттириш керак. Бизнинг партком секретаримиз Марусахон Ашурова яқиндагина оддий колхозчи эди. Фермада соғувчи бўлиб ишларди. У меҳнатда камол топди, обрў эътибор қозонди. Ҳозир колхоз партия ташкилотининг секретари. Унинг жўшқин фаолияти ҳақида газетхонларга ҳикоя қилиб берилишини истардик.

Т. МУРОДОВ,
Т. МЎМИНОВ,

Бухоро область, Свердлов районидаги «Ленинград» колхозининг коммунистлари.

◆ ◆

Бу мактуб бир воқеани ёдимга туширди.

...Бизни ўшанда икки авлод вакиллари билан бўладиган учрашувга таклиф этишганди. Қишлоқ клуби навқирон йигит-қизлар билан, колхоз тузумининг ветеранлари билан гавжум. Бу ерда етуклик аттестати—ҳаётга йўлланма олаётганларнинг суҳбати қизиганда-қизиганди. Марусани синфдошлари ўраб олиб, саволга тутишарди:

— Сенга сўз бериб қолишса қайси институтга бораман дейсан?

Маруса қошларини пир-пирлатиб, дугонасининг саволига савол билан жавоб қилди:

— Ўзингчи?..

— Тошкент педагогика институтига. Хўш, сенчи?

— Сут соғувчиликка!

— Фу, танлаган касбингни қара-я? Ёки соғувчилик институти ҳам борми-а?

— Йўқ, бунақа институт йўқ,— деди ҳангу-манг бўлиб турган дугонасига елка қисиб, — ўзимизнинг колхозда, фермада қолиб ишлайман...

— Ким сигир соға олмас экан, шу ҳам ишми? — узиб олди дугонаси, — яна кимсан колхоз тузумининг ветерани Ашур отанинг қизи эмиш... — Кейин қизлар,—Маруса соғувчи бўлармиш— дея кулиб овоза қила бошлади...

Маруса бундай олди-қочди гапларга қулоқ солмади. У эртаси куни Саломат Неъматова, Чўмина Бозорова, Гулхан Ғаниева каби етти дугонаси билан раисининг олдига борди. Етти қизнинг аризаси бир хил мазмунда эди: «...Биз фермада ишламоқчимиз, партиямиз қарорларини амалга оширишда шахсий намуна кўрсатамиз. Беш йилликда ҳам ишлаб, ҳам ўқиймиз...».

Бу қимматли ташаббус яшин тезлигида бутун колхозга, сўнгра районга ёйилди. Кечагина ўнинчини битирган қизлар гуруҳ-гуруҳ бўлиб фермаларга ишга бора бошлади... Маруса Ашурова сут-товар фермасида коммунист Шарифа Самадовага шогирд тушди. Ундан сигирлар қаровини яхшилаш, кўп ва серқаймоқ сут соғиб олиш сирларини ўрганди. Дастлабки йили ўзига бириктилган соғин сигирларнинг ҳар бошидан 2700 килограммдан сут соғиб олди. Шу билан бирга у фермада агитаторлик қилди.

Район партия комитетида бир группа колхозчилар КПСС сафига қабул қилинаётган эди. Улар орасида серҳаракат, ишчан ва ташаббускор Маруса Ашурова ҳам бор эди. Илгари уни колхоз фермасида учратгандим. Ўз ишига пухта, етти ўлчаб бир кесадиган камгап бу қизнинг ғайрати жўшиб тургани шундоқ билиниб турарди. У секретарнинг «Коммунист деган юксак номга яраша меҳнат қилинг, сиздан бошқалар ўрнак олсин», деган насиҳатига жавобан «Ишончингизни оқлашга, ҳақиқий коммунист бўлишга ҳаракат қиламан», деб жавоб берди. Бу, ёш Марусанинг ҳаётда ўз ўрнини топганидан, катта ва мураккаб ҳаёт маъносини тушуниб етганидан далолат берарди.

— У аввало, инсон сифатида эътиборга лойиқ, — дейди колхоз коммунистлари Маруса Ашурова ҳақида гап борганда,—коммунист шундай бўлиши керак. У доим кўпчиликни ўйлайди. Халқ манфаатини ўз манфаатидан устун қўяди. Вақт билан ҳисоблашмайди. Доим иш бошида бўлади. Ўзи хушфеъл, ақлли, уддабурро. Ҳамма коммунистлар қатори унинг ҳам қатъий иш плани бор. Баъзан турмуш қатъий планларга ҳам тузатишлар киритади. Бугун у кўпдан бери кўнглига тугиб юрган гапини партия йиғилишида ўртага ташлади.

— Хўжалигимизнинг қуйи участкасида Маҳон чўли бекор ётибди. Уни ўзлаштирсак пахтага-пахта қўшилади. Бу ишни сиз билан биз—коммунистлар қўлга олишимиз лозим...

Марусанинг таклифи кўпчиликка маъқул тушди. Колхоз раиси коммунист Ҳамро Қўчқоров йиғилганларга Карим Комилов, Халил Нажимов, Амирқул Манглиев сингари шербилак коммунистлар Маҳон чўлига бориб ишлаш истагини билдирганини маълум қилди. Колхоз партия ташкилоти правление аъзолари билан биргаликда Сепате-Маҳон бетон канали қурилишини амалга ошириш ҳақида район партия ва совет ташкилотларига таклиф киритди. Бу ташаббус қизғин қўллаб-қувватланди. Маҳон бетон канали умумхалқ қурилиши тусини олди. Бу ишда Аму-Бухоро канали бошқармасининг 4-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи колхоз ҳашарчилари билан ҳамкорликда зўр ғайрат кўрсатди. Натижа ёмон бўлмади. Коммунист Маруса Ашурова ва унинг ҳамқишлоқлари бошлаган хайрли иш туфайли хўжаликда пахтанинг ялпи ҳосили 600 тоннага ортди. Давлатга жами 4000 тонна «оқ олтин» сотилди. Даромад 2,3 миллион сўмдан ошди. Эришилган муваффақиятларда 14 та цех партия ташкилотига уюшган 180 дан ортиқ коммунистнинг салмоқли ҳиссаси бор.

Маруса Ашурова 1970 йилдан бери бошланғич партия ташкилотининг секретари. Бу даврда партия аъзоларининг сони ўсди, жанговарлиги ошди, коммунистларнинг масъулияти кучайди. Турсун Муродов, Баҳром Норов, Тўқсон Тоиров каби коммунистлар бошлиқ бригадаларда пахта ҳосилдорлиги 45-50 центнерга кўтарилди. Қишлоқ меҳнат аҳлининг учдан икки қисми янги уй-жойларга кўчиб ўтди. Мактаб, болалар боғчаси, маиший хизмат уйи, ёзлик кино-театр, ҳаммом, кир ювиш хоналари ишга туширилди.

Коммунистлар сардори Маруса Ашурова доим изланишда. У КПСС Программаси ва Устави талаблари асосида партия ташкилоти жанговарлигини оширишга, КПСС аъзоларининг ташаббускор бўлишига, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий тарбиялашга катта эътибор бериб келаётир.

Маруса бир куни идорада Меҳмон аканинг ўғли Рамазонни кўрди-ю, алланечук бўлиб кетди. «Бир ойча бўлди, институтга кираман» деб юрувди. Киролмади. Колхоздан иш сўраб келишга ийманиб юрганди.

— Кел укажон, — Маруса уни ўз инисидек яқин олиб кўришди, — ойинг, укаларинг тинчми?

— Раҳмат, Маруса опа, Ойим сизга хат бериб юборгандилар,— деди у. Хатда онаси «Рамазонни ишга жойлаб қўйишни» сўраган, ўзи ҳам ишламоқчи деб ёзганди.

— Жуда яхши ўйлабсан. Ишласанг кам бўлмайсан, — деди Маруса. — Ҳали ёшсан, ўқишга ҳам ўзимиз ёрдамлашамиз...

Эртаси куни Рамазон Меҳмонов пахтачилик бригадасига ишга жойлаштирилди. Кўп ўтмай унинг ёнига синфдоши Раҳмат Ҳалимов ҳам келиб қўшилди. Ҳозирги вақтда колхозда 400 дан ортиқ комсомол-ёшлар ижтимоий фойдали меҳнатда актив қатнашмоқда. Уларнинг учдан икки қисми техникум, институтларда сиртдан ўқияпти.

Тунов куни Маруса опа билан йўлим бир тушиб қолди. Кўчада борар эканмиз, ҳар қадамда ўтган-кетган, ёшу-қари унга меҳр билан салом бериб ўтарди. Коммунистлар сардори одамлар саломи ва каломидан маъно теради. Уларни меҳнатда янги чўққиларга ундайди. КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1973 йил) Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати қишлоқда чуқур ва кенг ўрганиб чиқилди. Бригада ва звенолар, коммунист ва комсомоллар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа байроғи тобора баланд кўтарилмоқда. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйи йилида колхозчилар давлатга 4200 тонна пахта етказиб беришга енг шимарганлар. Бу муқаддас ва шарафли вазифани уддалашда коммунистлар намуна бўлмоқдалар.

Маруса Ашурова ишчан ташкилотчи, у партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишлар савиясини кўтаришга, юбилей йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун меҳнаткашларни сафарбар этишга интилади. «Мен партиянинг оддий солдатиман, — дейди у, — бутун умримни, кучқувватимни партия ишига бағишлаганман». Маруса Ашурованинг бу содда, равон сўзларида жуда катта маъно, юзлаб ва минглаб коммунистларнинг дилидаги орзу-умидлари ифодасини топган. Бу эзгу ният, интилиш уни юксакликка етаклайди.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

А. Н. КОСИГИН НУТҚЛАРИ ВА МАҚОЛАЛАРИ ТЎПЛАМИ

Сиёсий адабиёт нашриёти КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг танланган нутқлари ва мақолалари тўпламини босмадан чиқарди. Китобга унинг КПСС XVIII—XXII съездларида сўзлаган нутқлари, партия XXIII—XXIV съездларида қилган докладлари, КПСС Марказий Комитетининг пленумларида, СССР ва РСФСР Олий Советининг сессияларида сўзлаган нутқлари ва қилган докладлари киритилган. А. Н. Косигиннинг матбуотда эълон қилинган мақолалари, хўжалик масалаларига бағишлаб ўтказилган кенгашларда, меҳнаткашларнинг йиғилишларида сўзлаган нутқлари, унинг чет мамлакатларга қилган визитлари билан, Совет Иттифоқига келган чет эл арбоблари билан учрашувлари ҳамда олиб борган музокаралари билан боғлиқ баъзи нутқлари ҳам бор.

Китобда халқ хўжалиги ривожлантириш, ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш, мамлакатимиз халқлари дўстлигини мустаҳкамлаш, Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи ва обрў-эътиборини янада мустаҳкамлашга оид муҳим масалалар ўз ифодасини топган. (ТАСС).

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин асарлари тўла тўпламининг ўн учинчи томини ўзбек тилида чоп этди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти уни доҳий асарлари тўла тўпламининг рус тилидаги бешинчи нашридан таржима қилган. (ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Республика Озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли саноат корхоналари ва ихтисослаштирилган совхозларнинг коллективлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг қулоч ёйдириб, маҳсулот реализация қилиш, кўпчилик маҳсулот турларини ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик планни барвақт, 17 сентябрда бажардилар.

Тўққиз ойлик пландан ташқари кўплаб ўсимлик мойи, сабзавот-мева консервалари, кир совун, кондитер маҳсулотлари ва бошқа маҳсулотлар — жами 34 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади.

Министрлик корхоналарининг коллективлари юбилей шарафига ўзларининг муқобил планлари ва социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқиб, оширилган янги мажбуриятлар олмоқдалар.

* * *

Ўзбекистон ССР Гўшт ва сут саноати министрлиги корхоналарининг меҳнаткашлари беш йиллик топшириқларини барвақт бажаришга ҳаракат қилиб, реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми ва энг муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш юзасидан тўққиз ойлик план бажарилганлиги тўғрисида 18 сентябрда рапорт бердилар. Гўшт ва сут маҳсулотлари топшириғига қўшимча суратда 14 миллион сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинади.

* * *

Республика балиқ хўжалиги бошқармаси корхоналарининг коллективлари ва колхозчи балиқчилар маҳсулот реализация қилиш юзасидан беш йиллик тўртинчи йили тўққиз ойлик планини барвақт, 18 сентябрда бажардилар. Улар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейини меҳнатда янги-янги муваффақиятлар билан нишонлаш мақсадида топшириқдан ташқари яна 1 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш мажбуриятини олдилар.

(ЎзТАГ).

ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИДАН

Фан ва техника соҳасида Абу Райҳон Беруний номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотлари комитети 1974 йилги мукофотларни олиш учун қуйидаги асарлар қўйилганлигини маълум қилади:

1. М. С. Салоҳиддинов, Т. Ж. Жўраев, Г. П. Матвиевская, **«Дифференциал тенгламалар ва Ўрта Осиёда математика тарихи бўйича тадқиқотлар цикли».**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг В. И. Романовский номли математика институти томонидан тақдим этилган.

2. Х. Р. Алимов (раҳбар), К. Х. Жалмурзаев, А. П. Повеличенко, С. А. Салимов, И. Т. Соколов, Х. Н. Шагиев.

«Ташкенткабель» заводида социал техникавий ривожланиш ва ишлаб чиқаришни бошқариш бўйича комплекс ишларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш».

СССР электротехника саноати министрлигининг «Ташкенткабель» заводи ва Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳисоблаш маркази бўлган кибернетика институти томонидан тақдим этилган.

3. О. М. Акрамхўжаев.

«Органик модда — нефть ва газнинг асосий манбаи» (монография).

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг геология ҳамда нефть ва газ конларини қидириб топиш институти томонидан тақдим этилган.

4. С. Х. Миркамолова (раҳбар), Г. А. Беленький, Н. Д. Арапова, С. Д. Морозов, И. Г. Беленькая, У. М. Расулов.

«Ўзбекистоннинг палеоген қатламлари ва улар билан боғлиқ бўлган чўкинди қазилма бойликлар» проблемалари бўйича ишлар цикли.

В. И. Ленин номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети томонидан тақдим этилган.

5. Ҳ. У. Усмонов (раҳбар), У. Азизов, А. М. Зарипова, К. Х. Розиқов, М. У. Содиқов, Н. У. Ризаев.

«Пахта толасининг физика-кимёвий тадқиқотлари ва юқори актив пахта целлюлозасини олиш технологиясини ишлаб чиқиш».

СССР Химия саноати министрлигининг пахта целлюлозаси — химияси ва технологияси илмий тадқиқот институти томонидан тақдим этилган.

6. Г. Абдуллаев, С. П. Пўлатов, П. Д. Кацанос Р. Г. Нодиров, А. В. Бутирин, В. З. Пашченко.

ОВХ-14 пуркагич билан ОПХ-14 чанглатгич мосламасини яратиш, ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ва пахтачиликда кенг жорий этиш».

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти, пахтачилик учун машиналар бўйича Давлат махсус конструкторлик бюроси ҳамда «Ташхимсельмаш» заводи томонидан тақдим этилган.

7. А. Т. Тўлаганов.

«Ўзбекистон ўсимликлари ва тупроғининг нематодлари» (монография).

В. И. Ленин номли Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Давлат университети томонидан тақдим этилган.

8. Н. М. Мажидов.

«Бош миянинг лептоменингитлари ва хориоэпендиматитлари» проблемалари бўйича ишлар цикли.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент Медицина институти томонидан тақдим этилган.

9. К. Н. Бедринцев, И. К. Лапкин, З. М. Акрамов, И. И. Искандаров, Ш. Н. Зокиров, Б. А. Пальмин.

«Ўзбекистоннинг ишлаб чиқариш кучлари 50 йил ичида ва уни комплекс ривожлантириш истиқболлари» ишлар цикли.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ишлаб чиқариш кучларини ўрганиш бўйича совет ва иқтисод институти томонидан тақдим этилган.

10. Х. Ш. Иноятов.

«Антикоммунизга қарши кураш» проблемалари бўйича тадқиқотлар».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих институти томонидан тақдим этилган.

11. Ғ. Абдураҳмонов, С. Мутталибов, Э. И. Фозилов, Ш. Шукуров, К. Каримов.

«XI—XIV асрлар ёзма ёдгорликларини тадқиқ қилиш ва нашр этиш».

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг А. С. Пушкин номли тил ва адабиёт институти томонидан тақдим этилган.

Комитет жамоат ташкилотлари, муассасалар ва меҳнаткашлар коллективларидан юқорида кўрсатилган ишлар ва авторлар коллективининг составы юзасидан муҳокамада иштирок этиб, ўз таклиф-мулоҳазаларини қуйидаги адресга юборишни сўрайди: 700.000. Тошкент—ГСП, Гоголь кўчаси, 70-уй, 7-хона.

Планетамизда

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 19 сентябрь. (ТАСС). АҚШ президенти Ж. Форд БМТ Бош Ассамблеясининг бу ерда ўтаётган XXIX сессияси иштирокчилари ҳузурида нутқ сўзлади. У мазкур ташкилот тузилгандан бери можаролар юз берганлигини ва тинчликка хавф солинганлигини, аммо инсониятни энг асосий хавфдан, янги жаҳон урушидан сақлаб қолишга муваффақ бўлинганлигини уқтириб ўтди. Ҳозир бизда, деди Ж. Форд асримизнинг қолган йиллари тинчлик, ҳамкорлик ва иқтисодий фаровонлик даври бўлиб қолишига эришиш учун имконият бор.

АҚШ президенти бир вақтлар буюк давлатларни бир-биридан ажратиб турган душманчилик камая бошлади, деган фикрни билдирди. Бош Ассамблеянинг илгариги сессияларида ҳукмронлик қилиб келган кўпгина танглиқлар энди орқада қолди, деди у. Халқаро ҳамкорликнинг янги доираларини вужудга келтириш имконияти яратилди.

Ж. Форд айтдики, ядро асрида барча давлатларнинг энг асосий вазифаси урушнинг олдини олишдир. Маҳаллий кризисларни тез бартараф этиш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўриш зарур.

Қўшма Штатлар, деди президент, халқаро ишларда ўзининг асосий мажбуриятларини тан олади. АҚШ президентининг сўзига қараганда, тинчлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун курашади. Ядро асрида, деди у, Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларда ҳар икки томон вазминлик кўрсатиш тўғрисида келишиб олишдан бошқа оқилона йўл йўқ.

Ж. Форд «Яқинда Кипрда, Яқин Шарқда ва Ҳинди-Хитойда бўлиб ўтган можаролар чоғида очилган эски яраларни даволашга интилинади», деди.

АҚШ президенти ғарбдаги кўпгина мамлакатлар дуч келаётган жиддий иқтисодий қийинчиликлардан ташвишланаётганлигини билдирди.

Президент ўз нутқининг охирида БМТга аъзо бўлган давлатларни иқтисодий соҳада ҳам «конфронтациядан ҳамкорликка ўтишга» даъват этди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ВАРШАВА.** Польша пойтахтида боғбонлар ва сабзавоткорларнинг халқаро конгресси тугади. Конгресс ишида жаҳоннинг 50 мамлакатидан келган икки мингдан ортиқ олим иштирок этди. Конгресс қатнашчилари боғдорчилик, сабзавот етиштириш ва ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги илмий муваффақиятларини ўртоқлашдилар. Конгрессда боғдорчилик экономикаси масалаларига катта аҳамият берилди.

Боғбонлар ва сабзавоткорларнинг навбатдаги конгресси 1978 йил август ойида Австралияда ўтказилади.

◆ **БОНН.** Германия Федератив Республикасининг энг йирик саноат районй — Рур ҳозир ишсизлик даражасига кўра биринчи ўринда турибди. Август ойи охирида Рурда иш билан банд бўлганлар жами сонининг 3,3 проценти ишсиз бўлган. Гельзенкирхен, Бохум, Дортмунд, Эссен ва бир қанча бошқа саноат марказларида ишсизлар сони айниқса кўп бўлганлиги қайд қилинди.

◆ **ЛОНДОН.** Шимолий Ирландиядаги «Лонг Кеш» ва «Магиллиган» қамоқ лагерларининг сиёсий маҳбуслари чидаб бўлмас даражадаги шароитларга қарши норозилик билдириб очлик эълон қилдилар. Улар шунингдек айбсиз қамоққа олишлар ва судсиз ҳамда терговсиз турмаларга ташлашлар бекор қилинишини талаб қилмоқдалар.

◆ **РИМ.** Италия аҳолиси шу йилнинг июль ойи охирида 55 миллион 412 минг кишига етди, деб хабар берди марказий статистика институти. Шу йилнинг дастлабки беш ойи мобайнида 357 минг 914 чақалоқ туғилган. Шу вақт ичида аҳолининг ўсиши ўтган йилнинг худди шу давридаги минг киши ҳисобига 5,3 га нисбатан минг киши ҳисобига 5,8 ни ташкил этди.

◆ **ГАВАНА.** Гватемала шаҳар аҳолисининг қирқ проценти ишсиз. Қишлоқ жойларда эса, ишсизлар сони эллик процентга етади. Кубада чиқадиган «Хувентуд ребельде» газетаси шуни маълум қилади. Гватемала, деб ёзади газета, ўзининг бутун тарихида жиддий танқисликни бошдан кечирмоқда. Мамлакатда озиқ-овқат маҳсулотлари етишмаяпти, нарх-наво тўхтовсиз ўсмоқда.

ҲУКУМАТ ИСТЕЪФО БЕРДИ

АНҚАРА, (ТАСС). Бош министр Булент Эжевит ўзи бошчилик қилаётган ҳукумат истеъфога чиқканлиги тўғрисидаги аризани Туркия республикаси президенти Фахри Коратуркка топширди. Ф. Коратурк Эжевитнинг истеъфосини қабул қилди ва министрларнинг янги кабинети тузилгунича бош министр вазифасини бажариб туришни ундан илтимос қилди. Коратурк ҳукуматнинг янги бошлиғини тайинлаш олдидан сиёсий партияларнинг раҳбарлари билан маслаҳатлашиб олади.

САЙЛОВОЛДИ КАМПАНИЯСИ

ЛОНДОН, (ТАСС мухбири). Англия бош министри Г. Вильсон парламентнинг тарқатиб юборилганлиги ва 10 октябрда муддатидан илгари сайловлар ўтказилажагини эълон қилди. Шундай қилиб, сайлов олди кампанияси расмий равишда бошланди. Мамлакатдаги сиёсий партиялар бир неча ҳафтадан бери амалда бу кампанияни давом эттирмоқдалар.

Сўнгги марта сайланган парламент бор-йўғи олти ой яшади. Бу эса, кейинги 100 йил мобайнида энг қисқа муддатли парламентдир. Лейбористлар парламент тарқатиб юборилмасдан олдин умумпалатада 299 ўринга, консерваторлар 295 ўринга, либераллар 15 ўринга эга эдилар. Жами 635 ўриндан қолган ўринлар турли майда партиялар ўртасида тақсимланган эди.

Бир йил ичида муддатидан илгари иккинчи марта сайлов ўтказилаётганлиги, маҳаллий обзорчиларнинг фикрича, кучайиб бораётган иқтисодий ва молиявий қийинчиликлар машъум «Англия демократия»сининг икки партиявий системасидан сайловчиларнинг ҳафсаласи пир бўлиб қолганлиги натижасида мамлакатда сиёсий вазият тобора беқарорлашганлигидан далолат бермоқда.

ЯПОНИЯ. Мамлакатда шоличилик ҳамон қишлоқ хўжалигининг энг оғир меҳнат талаб қиладиган ва кам механизациялашган тармоғи бўлиб қолмоқда. Бир гектар ердаги шолини етиштириш — кўчат ўтқазиш, суғориш, зараркунандаларга қарши кураш, ўриб-йиғиб олиш ва тозалаш учун ўртача 300 ишчи соати сарф қилинмоқда. Суратда: шоли кўчати ўтқазиш.

Жапан пресс—ТАСС фотоси.

МОЗАМБИК МУСТАҚИЛЛИК АРАФАСИДА

Яқинда Замбиянинг пойтахти Лусакада Португалия ҳукуматининг вакиллари билан Мозамбик озодлик фронти вакиллари ўртасида имзоланган битим Лиссабонда ратификация қилинди. Бу битимга мувофиқ Португалия 1975 йил 25 июнда Мозамбикни расмий суратда мустақил мамлакат деб эълон қилади. Мамлакатни ҳозирча муваққат ҳукумат бошқариб туради. Мозамбик озодлик фронти ва Португалия ҳарбий маъмурларининг вакиллари бу ҳукумат составига киради.

Шу тариқа Гвинея-Бисаудан кейин Португалиянинг яна бир мустамлакаси мустақилликка эришади. Мозамбикнинг озодликни қўлга киритиш йўли машаққатли йўлдир. Португалия мустамлакачилари қарийб беш аср мобайнида бу мамлакатни беҳаёлик билан таладилар, шафқатсиз эксплуатация қилдилар, унинг одамларини қул қилиб сотдилар, ҳар қандай ҳуқуқлардан маҳрум этдилар.

Аммо Мозамбик халқи мустамлакачилар зулми остида яшашни истамади. Португалиянинг бошқа мустамлакаларидаги халқлар каби Мозамбик халқининг ҳам кўп йиллар мобайнида олиб борган қаҳрамонона кураши, шунингдек Португалиядаги антифашист фронтнинг қатъий ҳаракатлари Салазар-Каэтану диктаторлик режимини емириб ташлади. Бунинг натижасида демократик Португалия Гвинея-Бисау республикасининг мустақиллигини тан олди, Мозамбикда мустамлакачиликни тугатиш жараёнини охиригача етказишга тайёр эканлигини билдирди. Бу — тамомила табиий бир ҳол эди.

Аммо Португалиядаги янги раҳбарларнинг замон руҳига мос бўлиб тушган ана шу реалистик йўли мамлакатдаги мавжуд социал тузумни абадий сақлаб қолишни орзу қилган Мозамбик реакциясини қаттиқ ғазаблантирди. Ана шу социал тузумнинг чўққисида бир ҳовуч оқ танли мустамлакачилар, энг паст поғонасида эса мазлум маҳаллий африкалик аҳоли турар эди. Лусака битими имзоланган кунда оқ танли экстремистлар Мозамбикнинг пойтахти Лоренсу Маркишда игвогарлик мақсадларини кўзлаб, ирқчилик асосида қонли тўқнашувларни уюштирдилар. Улар ҳокимиятни қўлга олиб ва мамлакатда Жанубий Африка Республикаси ҳамда Родезиядаги тартибларни ўрнатишга уриниб кўрдилар.

Халқаро монополиялар ҳам исёнчиларга молиявий жиҳатдан ёрдам бердилар. Улар оқ танли ирқчиларнинг ёрдами билан Мозамбикдан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ва саноат хом ашёсини етказиб берувчи давлат сифатида кенг кўламда фойдаланишни кўзда тутдилар. Монополиялар кўпдан бери шуни мўлжаллаб қўйишган эди. Улар шу мақсадда Замбези дарёсидаги йирик Кабора-Басса гидроэнергетика комплексини қурган эдилар.

Уларнинг режалари рўёбга чиқмади. Мозамбик халқи бу режаларни барбод этди. Мозамбик халқи мамлакатнинг тақдири учун ғоят масъулиятли бўлган шу пайтда Мозамбик озодлик фронтини астойдил қўллаб-қувватлади ва исёнчиларга қарши қатъий чоралар кўрилишини талаб этди. Португалия армияси ҳам исёнчиларга қарши ҳаракат қилди. Мозамбикка мустақиллик берилиши бу мамлакат халқининг ҳам, Португалия халқининг ҳам манфаатларига мос эканлигини исёнчилар ҳисобга олмадилар. Шу сабабли уларнинг ҳуружи ҳалокатга маҳкум этилган эди. Контрреволюционерлар исённинг муваффақиятсизликка учраганлигини тушуниб, қаршилик кўрсатишни тўхтатишга қарор бердилар.

Лусака битими Африка қитъасидаги мустамлакачиликни узил-кесил тугатиш, Африкада мустамлакачилик ва ирқчиликнинг сўнгги қолдиқларини йўқотиш йўлида яна бир муҳим қадам эканлигига шак-шубҳа йўқ.

Л. СЕРАНО.
(ТАСС).

МАОЧИ БУЗҒУНЧИЛАРГА ЗАРБА

БОНН, (ТАСС). Оппозициядаги етакчи христиан демократик иттифоқ партиясининг раиси Гельмут Колнинг яқинда Пекинга қилган визити муносабати билан Германия Коммунистик партияси правлениесининг президиуми баёнот эълон қилди. Баёнотда таъкидлаб ўтиладики, марксизм-ленинизмдан тамомила юз ўгирган маочи раҳбарлар кескинликни юмшатиш жараёнига ҳалақит беришга, ГФРнинг социалистик давлатлар билан тузган шартномаларининг амалга оширилишини пайсалга солишга ва Европани ҳамда бутун дунёни «совуқ уруш» даврига қайтаришга уринмоқдалар.

Колнинг визити чоғида маочи раҳбарларнинг айтган гапларидан мақсади, деб уқтириб ўтилади баёнотда, Ғарбий Германия империализмининг энг агрессив кучларини активлаштиришдан, унинг коммунизмга ва Советларга қарши, ГФР халқларининг манфаатларига ва бутун дунёда тинчлик манфаатларига қарши қаратилган сиёсатини кучайтиришдан иборат.

БАЙРОҚЛАР ДЎСТЛИГИ

Шу кунларда Ўзбекистон пойтахтида ўтказилаётган «Иттифоқдош республикалар университетлари дўстлиги ҳафталиги» фестивалининг ташкилотчиси бўлган Тошкент Давлат университетининг корпуслари байрамлардагидек безатилган. Бу ерда байроқлар, транспарантлар, чиройлик паннолар кўзга ташланиб турибди. Тошкентлик студентлар меҳмонларнинг келишига университет шаҳарчасини яхшироқ безатиш учун кўп куч-ғайрат сарфладилар...

Фестиваль авжида. Дўстлик ҳафталиги қатнашчиларининг вақти ғоят зиқ. Ҳар куни ҳам программада кўзда тутилган, ҳам олдиндан режалаштирилмаган янгидан-янги танишишлар, учрашувлар бўлиб турибди. Бу учрашувлар ғоят самимий, шодиёна, дўстона вазиятда ўтмоқда.

— Ана шу студентлар байрамига бизни таклиф қилганликлари учун унинг ташкилотчиларидан ғоят миннатдормиз, — деди, А. А. Жданов номли Ленин орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ленинград университети делегациясининг раҳбари, ўқитувчи О. И. Виноградов. — Биз. ленинградликлар ўз шаҳримизни, ўз она юртимизни ғоят севамиз, лекин биз сизларнинг диёрингизда бўлиб, қойил қолганлигимизни изҳор этмасдан туролмаймиз: сизнинг Тошкентингиз, сизнинг янги университетингиз ҳақиқатан ҳам ажойибдир. Биз халқ маорифи соҳасида, халқнинг турмуш даражасини ошириш соҳасида олиб борилган ишларнинг натижасини кўрдик.

В. И. Ленин Марказий музейининг филиалида ва ТошДУ илмий советининг мажлислар залида секциялар бўйича ўтказилаётган илмий-назарий конференциядаги докладлар ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси, ёшларни ленинизм ғоялари асосида тарбиялаш мавзуларига бағишланган. Тошкентлик студент Я. Акрамова, Кишиневдан келган И. Арделяну, Белоруссия Давлат университетининг студенти Г. Гременчук, Қозоғистон Давлат университетининг доценти Т. П. Струц, латвиялик студент Я. Берзиньш, самарқандлик студент Д. Жоджиматова, Қирғизистондан келган студент Г. Шаймергенова, иттифоқдош республикалардаги университетлардан келган кўпгина бошқа студентлар ва ўқитувчилар ана шу масалалар юзасидан ахборот бердилар.

Спортчи студентларнинг беллашувлари давом этмоқда. ТошДУнинг спорт павильонида Москва, Душанба, Самарқанд, Ашхобод, Боку университетлари командаларининг волейболчилари ўз кучларини синаб кўрдилар. Округ Офицерлар уйининг баскетбол майдончасида Латвия, Самарқанд, Тошкент студентлари мусобақалашдилар. «Пахтакор» стадионида ҳафталик қатнашчилари айниқса кўплаб тўпланишди. Бу ерда ГТО янги комплекси программаси бўйича кўпкурашга старт берилди. Курашчилар спорт универсиадаси программаси бўйича ўз олишувларини бошлаб юбордилар.

«Баҳор» концерт зали кечқурун яна томошабинларга лиқ тўлди. Бу ерда музика, қўшиқ, рақс, томошабинлар ва ҳаваскорларнинг қарсаклари янграб турди... Москва Давлат университетининг агитбригадаси студентлар бадиий ҳаваскорлари коллективларининг кўрик-конкурсида ҳисобот берди.

(ЎзТАГ).

Уч йилдан бери ҳар мавсумда «зангори кема»ни бошқараётган Х. Ваҳобова Сурхондарё область Шеробод районидаги мактабда директорлик қилади. У бу йил 300 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган. Суратда: Х. Ваҳобова.

А. Тўраев фотоси.

ҚИШЛОВ—ЧОРВАДОРГА СИНОВ!

ТАРАДДУД

Қишлов — чорвадор учун синов. Бу масъулиятли мавсумга пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Совхозимизда 53 минг бош қўй, бирнеча юз туя бор. Улар тўртта ферма, 84 та отарга бириктирилиб, парвариш қилинмоқда. Яқинда ҳамма отарлардаги қўйлар, фермалардаги туяларнинг ҳолатини кўздан кечириб чиқдик. Бир мингдан ортиқ орық қўй борлиги маълум бўлди. Уларни дарҳол ажратиб олиб, махсус жойларда қўшимча ем-хашак билан парвариш қиляпмиз. Қишлов бошлангунча уларни семиртириб, умумий подаларга қўшамиз. 32 минг бош совлиқлар урчитиш учун ажратилди. Қочириш мавсуми уюшқоқлик билан ўтказилади.

Чорва туёғи қишдан тўқ, соғлом ва семиз олиб чиқилса, кутилгандан ҳам кўпроқ маҳсулот олиш мумкин. Бунинг учун ем-хашак базаси тайёрлаш, қўралар ва қўйхоналарни ўз вақтида ремонтдан чиқариб қўйиш тақозо этилади. Ҳозир қўйхоналар қишга мослаб ремонт қилиняпти. Совхозда 500 киши ем-хашак тайёрлашда қатнашяпти. Уларга 10 та автотранспорт, хашак майдалайдиган «КПП-2» агрегати бириктиб қўйилган. Коммунист ва комсомол ёшлардан иборат ем-хашак тайёрловчи отрядларнинг меҳнат ғайрати яхши самаралар беряпти. Уларнинг кучи билан ҳозиргача 2 минг тоннадан ортиқ дағал хашак жамғарилди. Ботир Қаландаров, Саъдулла Ҳасанов, Шариф Нарзиев ўртоқлар бошчилик қилаётган фермаларда қўйлар учун мўлжалдагидан анча кўп ем-хашак ҳозирланди. Бу йил сув камчил бўлишига қарамай бедадан юқори ҳосил етиштирдик. Ҳамма майдонларда 4-5 ўрим ўтказилди. Олинган беда пичани технология қоидалари асосида қуритилди. Беда ғарамлари яна кўпайтирилади. Биз қишда рўй бериши мумкин бўлган қийинчиликлар, табиий офатларга қарши ҳамма чораларни кўриб қўймоқдамиз. Зоотехниклар, ветеринария врачлари чорва молларида учрайдиган турли касалликларга қарши профилактик ишларни олиб бормоқдалар. Фермамиз марказида ичимлик сув сақланадиган цистерналар ўрнатилмоқда. Қўшимча артезиан қудуқлари қазиляпти. Чўпонларга медицина хизмати яхшиланяпти. Кутубхона ва магазинлар сони кўпайтириляпти.

Қишда ем-хашакни майдалашда қўшимча қийинчиликлар туғилади. Бу тадбирга риоя қилинмаса озуқа исроф бўлади. Шуни эътиборга олиб, хашак «ДКУ-1. 2» агрегатида майдаланиб отарлар ёнига келтириб қўйилмоқда. Буни ҳаво совиб, ёғингарчиликлар бўлган кунлари емга қориштириб берамиз. Мутахассислар қишлов даврида қанча ем-хашак сарфланишини ҳисобга олиб, норма белгилаб чиқдилар. Бу соҳада илғорлар тажрибаси кенг ўрганиляпти. Чўли Содиқов, Хонкелди Байрамов, Ширин Тошматов, Худойберди Остонов каби машъал чўпонларимизнинг қишловни бечиқим ўтказиш соҳасидаги тажрибаси бунга ёрқин мисол бўлади. Бу чўпонлар ем-хашакдан тежабтергаб фойдаланиш билан бирга, қўйларни қишдан соғлом ва семиз олиб чиқадилар. Улар юбилей йилида ҳар 100 бош совлиқдан 150-160 тадан соғлом қўзи, ҳар бош қўйдан 2,5-3 килограммдан жун қирқиб олдилар.

Чорвачилик зарбдор соҳа. Уни бутун чоралар билан юксалтириш, меҳнаткашларнинг сут, гўштга бўлган ва ўсиб бораётган талабларини қондириш умумхалқ иши бўлиб қолди. Совхозимиз яйловлари катта территорияга жойлашган. Тўдакўл сув омбори, Аму— Бухоро машина канали, «Бухаранефтегазразведка» трестининг корхоналари ҳам шу яйловларга жойлашган. Улар бизга яйловлар унумдорлигини оширишда ҳамкорлик қилмоқдалар. Лекин ем-хашак етиштириш учун суғориладиган ерларимиз камроқ. Олдимизда катта вазифалар турибди. Қишловни зўр уюшқоқлик билан ўтказамиз. Чиқимга йўл қўймаймиз. Қўйларнинг ҳаммаси семиз ва соғлом бўлади.

Совхозимизнинг келажаги порлоқ. 1980 йилга бориб туёқ сони 70 минг бошга етказилади. Жумладан совлиқлар 45 минг бош бўлади. Давлатга йилига 280-300 минг дона қоракўл тери, 460-470 тонна гўшт, 160-170 тонна жун сотилади. Умуман давлатга йилига 1 миллион 416 минг сўмлик чорвачилик маҳсулотлари сотилади. 300 минг сўм соф фойда олинади ва рентабеллик 24 процентдан ошади.

Чорвадорларимиз улуғ сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги арафасида турибдилар. Олтин юбилей шарафига социалистик мусобақани кучайтирган чўпонларимиз қишловга тайёрлик билан боғлиқ бўлган ҳамма ишларни сидқидилдан бажармоқдалар. Бутун диққат эътиборимиз чорва қишловини намунали ўтказишга қаратилган.

И. ҲОЛИҚОВ,
Бухоро область, Қизилтепа районидаги «Маликчўли» совхозининг директори.

1 МИЛЛИОН ТОННА МАККАЖЎҲОРИ ДОНИ УЧУН

ЛАЛМИКОР ЕРЛАР САҲОВАТИ

НУРОТА, («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири). Район маккажўхорикорлари лалмикорлар ерларга экилган маккажўхорини ўриб, донини янчиб олдилар. Ҳар гектар майдондан ўртача 50 центнердан сараланган дон ҳосили кўтарилди. Бу ўтган йилдагидан анча кўп. Ленин номли совхознинг Ширинқул Асадов бошлиқ маккажўхорикорлик бригадаси аъзолари ҳосилдорликда айниқса яхши кўрсаткичга эришдилар. 1-«Қўшработ» совхозининг Раббим Дўстқулов, «Октябрь 50 йиллиги» совхозининг Муҳаммад Маннопов бошлиқ бригадаларида ҳам ҳосилдорлик юқори бўлди.

Район чорвадорлари маккажўхори поясини чорва моллари қишлов жойларига ташиб келтириб, майдаламоқдалар. Ҳамма совхозларда ерларни шудгорлаш ва агротехниканинг бошқа тадбирларини амалга оширишга киришилди.

ШОЛИ ЎРИМИ ҚИЗҒИН

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Қорақалпоғистон Автоном Республикаси хўжаликларида шоли ўрими бошлаб юборилди. Тахтакўпир районидаги «Маданият» совхозида 15 та комбайн ёрдамида шоли ўрилмоқда. Чимбой районидаги «Октябрь» совхозида ўн иккита комбайн ишлаяпти, уларнинг ҳар бири кунига 8-10 гектар ернинг шолисини ўряпти.

Автоном республиканинг «Олтинкўл», «ВЛКСМ 50 йиллиги», «Равшан», «Қораўзак», «Партия XXII съезди» совхозларида ҳам шоли ўрими кун сайин қизитилмоқда. Бу хўжаликлар ҳар куни давлат тайёрлов пунктларига 250-300 тоннадан юқори сифатли шоли топширмоқда.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

50 йил Мушоираси

СЎЗ — ҚОРАҚАЛПОҚ ШОИРЛАРИГА

Хўжабек СЕИТОВ.

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ

Аму бўйлаб эркин ўсган элимнинг
Юрагида руҳи бордир Лениннинг.
Бахти юксак самодаги ойдан ҳам,
Ғолиб чиқар курашда ҳар майдондан.
Бу танти халқ меҳнатга ишқ қўйгандир,
«Оқ олтин»ни ҳар йил тоғ-тоғ уйгандир.
Юрт толеи — шеър булоғим, илҳомим,
Юрт яйраса, яйрар менинг ҳам жоним.
Кўз ташлайман шонли ўтмиш йилларга,—
Олиб келмиш бу ёруғ манзилларга.
Октябрнинг нури теккан кунданоқ,
Шаҳарлар ҳусн очди, гул ёзди қишлоқ.

Қизил байроқ офтоб мисол порлади,
У курашга, зафарларга чорлади.
Шонли кунлар дилга ғурур берди у,
Кўнгилларга ажиб сурур берди у.
Ундадир халқ эътиқоди, ишончи,
Ундадир юрт саодати, қувончи.
Ўроқ-болға рамзи унда товланар,
У ҳилпираб шафақдан оловланар.
Олиб ўтди у синовли йўллардан,
Юртим, уни мағрур тутгин қўлларда.
Бу байроқда жилоланар келажак,
Коммунага етказади у бешак.

Ўзбекистонда

Меҳмон келса қувонади ўзбеклар,
— Хуш келибсиз! — дея тўрга етаклар.
Тагларингда етти қават кўрпача,
Ёнбошингда парқув болиш, тўшаклар.
Суҳбат чоғи жонинг яйрар бу уйда,
Ўтирасан қанча иззат, обрўйда.
Чой тутса ҳам болдай татиб кетади,—
Бундай лаззат на шаробда, на майда!
Дўстларимнинг куни ўтмас қўноқсиз,
Дастурхонда ноз-неъмати саноқсиз.
Меҳмонига жони унинг тасаддуқ,
Такаллуфи чин, самимий, илмоқсиз.
Меҳмондўстлик баракат деб билади,

Эзгу хислат-саховат деб билади.
Яхши қўноқ юрагидан жой олур,
Дейди: меҳмон ризқин бошлаб келади.
Меҳмондўстлик дўстликнинг бир белгиси,
Меҳмон севган ўз қадрин ҳам билгуси.
Кўнгил каби кенг ёзилган дастурхон
Биродарлик учун хизмат қилгуси.
— Кел меҳмон! — деб қучоқлайди қардошлар,
— Уйга кир! — деб ардоқлайди қардошлар.
Юрагингни юрагига қўшолсанг, —
Гўё кўкка етгандек бўлар бошлар.

Дўст кўпайса

Дўстлик билан умр сурмоқ армоним,
Дўст кўпайса ортар кучим, дармоним.
Дўстларимни соғинаман ҳар лаҳза,
Босолмайман қалбда ҳислар туғёнин.
Дўст одамнинг феъл-атвори кенг бўлур,
Яхши сўзи жонинг билан тенг бўлур.
Ёмон одам сўзлаганда тиғ санчиб,
Кенг жаҳон ҳам кўз ўнгингда танг бўлур.
Дўстнинг иши улуғ, сўзи оз бўлур,
Ҳар қадами яхшиликка хос бўлур.

Битта дўстинг қилган битта илтифот,
Қанча дўстнинг дилларини ёз қилур.
Ҳароратдан ахир куртак бўртади,
Яхши сўздан жонга роҳат етади.
Қай бировлар сўзлаб мазаматрасиз, —
Ут ёқмаёқ юрагимни ўртади.
Дўстлик билан умр сурмоқ армоним,
Дўст кўпайса ортар кучим, дармоним.
Дўстларимни соғинаман ҳар лаҳза,
Босолмайман қалбда ҳислар туғёнин.

Она табиат

Бу дунёда бўлса неки куч-қудрат,
Барига дош келар қодир одамзод.
Фазоларнинг сукунатин бузган ҳам
Инсон ақли, тафаккури, табиат!
Одам аҳли жаҳондан ҳам кенг экан,
Осмон мўъжаз бир ҳовузга тенг экан.
Инсон фикрин парвозига ҳамиша
Бош сабабчи сен табиат, сен экан!
О, табиат, сенинг кўзинг кун экан,
Бўрон товши сен таратган ун экан.
Аччиғланиб уюлганда қабоғинг,
Хафалигинг ифодаси тун экан.
Сен чўмилсанг ёғар экан сел, дўллар,

Сен хўрсинсанг турар экан довуллар.
Сен силкинсанг океанлар чайқалиб,
Алғов-далғов тоғлар, боғлар, овуллар.
Ою-йиллар ўтар экан орадан,
Алмашинар борлиқ янги кўрк билан.
Натижада инсон ризқи камаймас
Баҳра топгач сен табиат-онадан.
Кураш билан табиат ҳам тобланди,
Шул курашга инсон умри уланди.
Мен ўзимни одам ўғли демайман
То бўлмасам табиатнинг фарзанди!

Жўлмирза ОЙМИРЗАЕВ.

ТЕРАКЛАР ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Булутларни ёриб учган қуш мисол,
Кегайли тик оқиб ўтар Чимбойдан.
Олтита оқ терак турар серхаёл,
Йўловчилар лоқайд ўтмас бу жойдан.

Бу тераклар олтмиш йилнинг ичида
Не жафо, не кўргиликлар кўрмади.
Ёз тафти-ю, аёзли кун кечида
Не-не офат, бўронга тўш кермади.

Қай бир йили кўкдан ёғиб қўрғошин,
Яшнаб турган япроғидан айрилди.
Қай бир йили қурт кемирди бардошин,
Ҳолсизланиб — қанотлари қайрилди.

Қай бир йили қарға-қузғун ин солиб,
Сулувлигин таҳқир этиб, ўйнади.
Қай бир йили соясида дам олиб—
Ўтган-кетган ўз кечмишин ўйлади.

Чимбойдаги Кегайлининг бўйида
Мағрур ўсган бу олтовлон оқ терак—
Қад букмади ёғин-сочин, қуюнда,
Кулфатларга оча билди жим кўкрак.

Кегайлидан қон оққанин кўрдилар,
Гармселдек эсди баъзан юрт оҳи.
Элга тўкис толе тилаб турдилар,
Заҳматларнинг бўлиб тилсиз гувоҳи.

Бу манзилга келиб мунис оналар
Дала томон кўз тикканлар интизор;
Меҳнат билан умри кечган оталар
Бу гўшада тушлик этган неча бор.

Оқшом чоғи не-не барно гўзаллар
Юлдузлар-ла ширин баҳслар қурганлар,
Илк бор бунда тўқиб ишқий ғазаллар
Не йигитлар ҳижронда оҳ урганлар.

Ҳа, тераклар кўп лавҳадан хабардор
Табиат-ку, гоҳ лутф этди, гоҳ зуғум.
Шоҳидидир, ахир, ушбу тераклар
Саодатли Октябрнинг ол туғин.

Бу кун эса улар қадди букилиб
Кексайибди, ранги кетиб, қурибди.
Олтиси ҳам япроқлари тўкилиб,
Чўнг ирода суратидай турибди.

Одил эрур, гарчи сангдил бу ҳаёт.
Ҳар наслдан бир зурриёт қолажак.
Боғбон олти теракдан деб хотирот,
Кўчат олди — бари камол топажак.
Бўй чўзмоқда шод, умри безаволлар,
Бу — мозийнинг келажакка саломи.
Яшнайверинг, яшил, кўркам ниҳоллар,
Олти терак умрининг сиз давоми!

———◎———

Тожитдин СЕЙТЖАНОВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНИМ

Сен менинг туғилган гулистонимсан,
Шарқдаги тенги йўқ нур бўстонимсан,
Заминда таянчим, кенг осмонимсан,
Сен — менинг иқболим, мангу баҳорим,
Қорақалпоғистоним.

Қонингда Уст-Юртнинг тафти-ёлқини,
Қалбингда мавж урар Орол тўлқини.
Мардликлар мадҳ этди оламга сени,
Сен — менинг ғурурим, номусим-орим,
Қорақалпоғистоним.

Ҳар битта жабҳада шижоаткорсан,
Шайдир ботирларинг, зафарга ёрсан,
Бу улуғ карвонда сен ҳам бир норсан,
Манглайи ёруғсан, умри пойдорим,
Қорақалпоғистоним.

Силади Октябрь нури бошингни,
Сен эрта танидинг бахт қуёшингни,
Ҳадя эт Ватанга куч-бардошингни,
Донгдор бўл ҳамиша, сен — ифтихорим,
Қорақалпоғистоним.

Қорақалпоқчадан Ю. ШОМАНСУРОВ ва М. МИРЗАЕВ таржималари.

ШАҲАР СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

Беш йиллик бошланганидан бери Тошкентдаги даволаш-профилактика муассасалари қаторига яна 23 та поликлиника, ихтисослаштирилган янги диспансерлар, туғруқхоналар, бир қанча касалхоналар қўшилди. Аҳолига медицина ёрдами кўрсатиш такомиллашиб бормоқда. Шаҳар советининг 19 сентябрда бўлиб ўтган сессиясида шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Е. Ёқубжонова ўз докладида ана шуларни маълум қилди. Сессияда Ўзбекистон ССРнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги Қонуни республика пойтахтида қандай бажарилаётганлиги муҳокама қилинди. Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Қарорда шаҳар аҳолисининг саломатлигини муҳофаза қилиш тўғрисидаги ғамхўрликни янада кучайтириш юзасидан тадбирлар белгиланди.

Сессия шаҳар советининг депутатлари — Тошкент тепловоз деposининг машинисти Ш. Қорабоев билан 194-мактаб директори И. Ф. Чебитько ҳисоботларини муҳокама қилди.

Сессияда Тошкентда жамоат тартибини сақлаш, ободонлаштириш ва санитария қоидалари тасдиқланди. (ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ЕМ-ХАШАК ТАЙЁРЛАШ СУРЪАТЛАРИНИ ОШИРАЙЛИК

Ўзбекистон хўжаликларида 16 сентябргача экилган ва табиий ўтдан пичан ҳамда сенаж бостириш учун 847,5 минг гектар майдондаги шундай ўтлар ўриб олинди. 3 миллион 890 минг тоннадан зиёдроқ ёки план топшириқдагига нисбатан 102 процент хашак тайёрлаб қўйилди. Сенаж 109 процент тайёрланди. Силосбоп экинлар 89,7 процент тайёрланди.

Жамоат чорвачилиги учун ем-хашак запаслари яратишда Андижон, Сурхондарё, Тошкент Бухоро ва Фарғона областларининг хўжаликлари яхши меҳнат қилдилар. 16 сентябргача Андижон областида 137 процент Сурхондарё областида 124,5 процент, Тошкент областида 106,4 процент, Бухоро областида 104,4 процент ва Фарғона областида 100,4 процент ем-хашак тайёрланди.

Андижон областининг барча районлари хашак тайёрлаш юзасидан олган мажбуриятларини шараф билан уддалаб, дағал ва ширали озуқа ҳисобига хашак запасини кўпайтиришни астойдил давом эттирмоқдалар. Шундай қилиб, улар омихта емнинг етишмаган қисмининг ўрнини тўлдирмоқдалар. Баҳмал, Октябрь, Карши, Китоб, Жаркўрғон, Шўрчи, Боёвут, Бекобод, Қуйи Чирчиқ, Охунбобоев Бувайда, Кува, Ленинград, Тошлоқ, Фрунзе, Гурлан, Қўшкўпир ва Хива районларининг хўжаликлари белгиланган топшириқни ортиғи билан бажардилар.

Қашқадарё, Сурхондарё, Жиззах, Тошкент, Самарқанд, Андижон, Наманган ва Бухоро областларининг хўжаликлари ўраларга сенаж бостиришда катта иш қилмоқдалар. Сенаж бостириш юзасидан белгиланган топшириқ Қашқадарё областида 161,5 процент, Сурхондарё областида 149 процент, Жиззах областида 142,5 процент, Тошкент областида 125 процент, Самарқанд областида 120,9 процент, Андижон областида 119,2 процент, Наманган областида 113,4 процент ва Бухоро областида 100,3 процент бажарилди.

Республика хўжаликларида сут берадиган чорвачилик учун силос бостириш иши ҳам чакки эмас. Бу йил ўраларга ўтган йилдагига нисбатан 106,6 минг тонна кўп силос бостирилиб, план 90 процент бажарилди.

Озуқага қўшиб бериладиган қимматли витаминли ўт уни ишлаб чиқариш соҳасида ҳам хўжаликларда анчагина иш қилинди. Бултурдагига нисбатан 30 минг тонна кўп ўт уни тайёрланди. Қашқадарё, Самарқанд ва Сирдарё областларининг хўжаликлари ана шу озуқани ишлаб чиқаришни муваффақиятли уддалаяптилар. План топшириғи Қашқадарё областида 154,4 процент, Самарқанд областида 105,5 процент ва Сирдарё областида 100,1 процент бажарилди. Лекин Хоразм, Наманган, Жиззах ва Тошкент областларининг колхозлари ҳамда совхозлари ўт уни ишлаб чиқаришда илгаригидек кейинда қолмоқдалар, бу областларда ўт уни ишлаб чиқариш 31,4-64,8 процент атрофида бажарилди.

Республикадаги кўпчилик хўжаликлар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилей йилида ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятлар ҳисобига ем-хашак тайёрлашни давом эттириб, бу мажбуриятларни ҳам муваффақиятли бажармоқдалар. Лекин дағал хашак тайёрлашда ҳаддан ташқари орқада қолаётган ва бугунги кунгача ҳам топшириқларни бажармаган районлар бор. Задарё, Наманган, Чуст, Урганч, Бухоро, Томди, Шофиркон, Қизилтепа, Когон, Пастдарғом, Нарпай, Нурота, Орджоникидзе, Пискент, Пахтакор, Ғаллаорол, Гагарин, Ғузор ва Деҳқонобод районларининг хўжаликлари шулар жумласидандир. Бу районларнинг хўжаликларида ем-хашак тайёрлаш суръатлари пасайиб кетди ва чорвани озуқа билан таъминлашда ҳаддан ташқари ташвишли аҳвол юз берди. Маҳаллий партия, совет ва қишлоқ хўжалиги органлари тайёрлаш суръатларини ошириш учун шошилинч тадбирларни кўришлари керак. Ана шу хўжаликларда ем-хашак тайёрлайдиган бригадаларни транспорт, механизмлари билан тўлароқ таъминлаш зарур. Ўрим-йиғим техникасидан баракалироқ фойдаланиш керак.

Ҳозирги вақтда республика хўжаликларида навбатдаги чорва қишловига зўр бериб тайёргарлик кўрилмоқда. Янги чорвачилик бинолари ва комплекслари қурилмоқда. Эскилари ремонт қилинмоқда. Ем-хашак майдалаб қирқилиб, қишлов жойларига келтириб қўйилмоқда. Озуқа запаси яратилмоқда. Ем-хашак тайёрлайдиган цехлар агрегатлар ва механизмлар билан қўшимча жиҳозланмоқда.

Бугунги кунга қадар чорвачилик фермалари ва бўлимларида 2 миллион 120 минг тоннадан зиёдроқ дағал хашак ғарам қилиб қўйилди. 820 минг тоннадан ортиқроқ пичан ғамлаб қўйилди. Қўйчилик хўжаликлари учун 3600 тоннадан зиёдроқ донадор озуқа ишлаб чиқарилди. Йўллар ва каналларнинг ёқаларидаги ўтлар ўриб олиниб 745 минг тонна дағал пояли ўт тайёрлаб қўйилди. Витаминли ўт уни ва донадор озуқа ишлаб чиқариш учун колхозлар билан совхозларнинг қўлида зарур техника бор. 2250 тадан ортиқ механизациялаштирилган ем-хашак тайёрловчи бригада тузилиб, улар ишлаб турибди.

Жамоат чорвачилиги маҳсулдорлигининг бундан буёнги ўсиши чорва қишловининг муваффақиятли ўтказилишига боғлиқ. Шунинг учун ҳозир бирор кунни ҳам қўлдан бой бермай, етарли миқдорда пичан, сенаж, силос, витаминли ўт уни ва донадор озуқа тайёрлаб қўйиш учун қўлдан келган ҳамма ишларни қилиш керак.

Колхоз ва совхоз партия ташкилотларининг бурчи — ем-хашак етиштириш ва тайёрлаш юзасидан олинган мажбуриятларнинг бажарилиши учун, шу тариқа чорванинг тўқ ва иссиқ қишловини таъминлаш учун барча шароитларни яратиб беришдан иборатдир.

ЎЗБЕКИСТОН Ахборот

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

✻ АНДИЖОН

Комсомолобод массивида тузилган «Дўстлик» совхозининг механик-ҳайдовчилари Жўрахон Мамақулов билан Ириштан Абдулазизов терим мавсумининг дастлабки куниданоқ ўзаро мусобақалашдилар. Уларнинг ҳар бири кунига 8 тоннадан пахта термоқда. Ана шу мусобақадош дўстлар меҳнат қилаётган биринчи бўлим пахтакорлари ҳар куни йиллик планнинг 8-10 процентни миқдорида ҳосил кўтармоқдалар. Коллективнинг бу муваффақиятига Жўрахон билан Ириштан салмоқли ҳисса қўшмоқда.

✻ ҚАРШИ

Маҳаллий ёғ экстракция заводи янги ҳосил чигитини қайта ишлашга киришди. Корхона ёз давомида реконструкция қилинди. Энди у бир кеча-ю кундузда 400 тонна ёки ўтган йилдагидан 30 тонна кўп чигитни қайта ишлай олади. Олмаота, Краснодар ва Курскдан келган ҳамкасблар машина-ускуналарни созлашда қаршиликларга ёрдам бердилар.

✻ ЛЕНИНСК

Пахта толаси ортган маршрутли эшелон халқлар дўстлигига бағишланган шиорлар билан безатилган Ленинск темир йўл станциясидан жўнаб кетди. Эшелон Иваново шаҳрига боради. Бу — андижонликлар мусобақадош дўстларга «Минглар шартномаси» ҳисобига жўнатган «оқ олтин»нинг дастлабки туркумидир. Поезднинг вазни — 1200 тонна.

✻ ЖАРҚЎРҒОН

Узунлиги 27 километр келадиган Қоштар—Лалмикор нефть қувури ишга туширилди. Истиқболли Қоштар конидан қазиб чиқарилган нефть ана шу магистрал орқали оқа бошлади. Ҳозир бу ерда фойдаланиш учун синаб кўришга тайёргарлик ишлари тугалланмоқда. Илгари Қоштар конининг нефти автомобилларда ташилар эди. Бу эса унинг таннархини қимматлаштириб юборарди.

✻ ОҚТОШ

Наманган асфальт-бетон заводи йўл қурувчиларга уч йилу саккиз ой мобайнида 227 минг тонна асфальт етказиб бериб, ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишлай бошлади. Бу эса областда 200 километрдан кўпроқ йўлни белгиланган муддатидан илгари қуриш ва реконструкция қилиш имконини берди. Корхонада электр ёрдамида иситиладиган ярим автомат қориштиргичлар, тош майдалайдиган янги машиналар ўрнатилган, бу ерда бошқа янги техника ҳам пайдо бўлди. Буларнинг ҳаммаси беш йиллик топшириғини ошириб бажариш имконини берди.

ЮБИЛЕЙГА СОВҒАЛАР

Ленинграддаги машҳур «Союз» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ходимлари «Узкультторг» Тошкент базасига Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига ўз совғаларини ҳозирладилар. Улар контейнерларга авторучкаларни жойладилар. Бу ручкаларга олтин юбилей шарафига лавҳа ёзиб қўйилган. Бу совғалар республиканинг минг-минглаб аҳолисига Ўзбекистон ССР ташкил топганлиги йиллигини ўзларининг ҳам байрамлари деб ҳисоблаётган Нева соҳилидаги дўстларимизнинг яхшиликларини ҳамиша эслатиб туради.

Мамлакатдаги кўпгина шаҳарлардан республиканинг савдо базаларига юбилей туҳфалари келиб турибди.

Чистополь соат заводининг ишчилари Тошкентга ўзларининг «Восток» маркали бир қанча соатларини юбордилар. Улар циферблатга завод маркасининг ёнгинасига «Ўзбекистон ССРнинг 50 йиллиги» деган сўзларни ёзиб қўйишган. Пенза ишчилари ҳам «Заря» соатларига юбилей лавҳасини ёзишган. Петродворец соат заводининг усталари ҳам «Ракета» маркали соатларга шундай белги қўйишган.

Белоруссия озиқ-овқат саноатининг ходимлари Ўзбекистон меҳнаткашларига ўзларининг юбилей туҳфалари тўғрисида хабар қилишди. Минскдаги «Коммунар» кондитер фабрикаси ҳамда Гомельдаги «Спартак» кондитер комбинати махсус конфет ва печенье чиқара бошладилар. Ана шу ширинликлар солинган қутичалардан харидорлар Ўзбекистон миллий гуллари ва пахта чаноғи билан безатилган карточкаларни топа оладилар. Бу карточкаларда меҳнаткашлар шонли йил муносабати билан қутланади.

(ЎзТАГ).

СССР ХАЛҚЛАРИ САНЪАТИ

ФЕСТИВАЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

БИЗНИНГ ҲАМ БАЙРАМ

Виталий КУРБАТОВ,
Туркманистон ССР «Копет-Доғ» вокаль-чолғу ансамблининг бадиий раҳбари

— СССР халқлари санъати фестивалининг бизнинг республикамизда бўлиб ўтганига кўп бўлгани йўқ. Шаҳар ва қишлоқларимизда дўстлик тароналари янгради, қўшиқ қўшиққа, куй куйга уланди. Энди бу анжуман қардош Ўзбекистон тупроғида давом этяпти. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган бу фестивалда иштирок этаётганимиз билан беҳад хурсанд бўлаяпмиз. Санъат фестивали бу қардош халқлар санъатини пропаганда қилиш билан бирга халқлар ўртасидаги дўстликнинг янада мустаҳкамланишига катта ҳисса қўшади.

Ансамблимизга истеъдодли ёшлар уюшган. Анна Смирнова, Людмила Милюшенко, Валентина Алексеевалар томонидан ижро этилаётган жўшқин қўшиқ, латофатли рақс ва куйлар санъат мухлислари томонидан муносиб баҳоланаётир.

Ўзбекистон тупроғида бўлаётган бу санъат анжумани бизнинг ҳам байрамимиздир. Ҳар бир кун, ҳар бир дақиқа ғоятда мазмунли ва ёрқин ўтмоқда.

Суратда: фестивалда қатнашаётган Ўзбекистон давлат эстрадаси «Каягим» эстрада ансамбли қатнашчилари рақс ижро этмоқдалар.
И. Глауберзон фотоси.

СОВҒАМИЗ

Стахан РАҲИМОВ ва Алла ИОШПЕ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар

— Она юртимиз Ўзбекистонда СССР халқлари фестивалининг ўтказилиши қувончли ҳодисадир. Буни эшитиб ғоят севиндик ва таклифномани олишимиз билан Москвадан Тошкентга етиб келдик.

Чет элларда кўп бўлганмиз. Қаерда бўлмайлик, аввало дўстлик ҳақида қўшиқ ижро этишга ҳаракат қиламиз. Фестиваль биз учун катта имконият яратди. Биз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қутлуғ 50 йиллигига бағишлаб, қарийб бир соат давом этадиган композиция тайёрладик. Бу композицияни қўшиқ — қасида ҳам дейиш мумкин. Биз Ўзбекистон ССРнинг 50 йил ичида босиб ўтган йўлини муҳим даврлар ҳақида қўшиқ куйлаш орқали кўрсатмоқчи бўлдик. Мақсадга қанчалик эришганлигимизни республикамизнинг талабчан санъат мухлислари айтиб беришади. Биз бундан қатъий назар жонажон Ўзбекистонимизнинг олтин тўйига совға тайёрлаганимиз билан ҳурсандмиз.

УЙДА ФИЛАРМОНИЯ

Шанба — Фарғонадаги область рус драма театри режиссёрининг ёрдамчиси Зинаида Васильевна Землякова оиласида музикали кун. Шу куни унинг уйида қариндош-уруғлари, танишлари, қўни-қўшнилари, бирга ишлайдиган ўртоқлари тўпланишади. Авваладан белгилаб қўйилган мавзу асосида: севикли композиторларга, таниқли артистларга бағишланган концерт бошланади. Машҳур артистларнинг овозлари, опералардан ариялар, симфоник ва камера асарлари санъат усталари ижросида янграйди.

З. В. Землякова қарийб икки мингта грампластинка тўплаган. Унда музикали ёзувларни тўплашга, музикага меҳр-муҳаббат бобоси ва отасидан мерос бўлиб қолган.

З. В. Земляковaнинг ҳонаки филармониясида «Пиковая дама», «Риголетто», «Алеко», «Кармен» опералари, Шаляпин, Собинов, Неждановaнинг овозлари янграйди. Фонетикада мамлакатнинг турли театрлари саҳнага қўйган драма спектакллари, совет композиторларининг лентага ёзиб олинган қўшиқлари бор.

Маҳаллий театр З. В Земляковaнинг коллекциясидан кўпинча ўзининг музикали спектакллари учун ҳам фойдаланади.

В. ТАТАРИНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Янгийўл районидаги (Тошкент области) Ҳ. Тўрсунқулов номли колхоз миришкорлари бу йил шаҳарликларга кўплаб турли мевалар етказиб беришди. Суратда: колхознинг кекса боғбони К. Қосимов.
А. Тўраев фотоси.

„БОМИ ЖАҲОН" СИРЛАРИ

ЯНГИЛИКНИ ШАРҲЛАЙМИЗ

Помир тоғини иборали қилиб, шундай деб аташади. 14 сентябрь куни Помирнинг жанубида СССР, Афғонистон, Ҳиндистон ва Покистоннинг давлат чегарасига яқин жойда тинчлик портлаши ўтказилди. Юқори тоғ Заркўл кўлидан 50 километр узоқликда—шимоли-шарқда Фарғона геофизика экспедициясининг мутахассислари 10 тонналик тротил зарядини портлатишди. Шундай қилиб, ер минтақасининг тизмали Помир-Ҳимолой «остонаси»да ер қобиғини сейсмик зонд усулида ўрганишнинг биринчи босқичи якунланди. Бу илмий тажриба жаҳон амалиётида ноёб иш ҳисобланади. Тажриба учинчи халқаро геодинамика лойиҳаси асосида ўтказилди.

— Бундай тадқиқотларни ўтказишдан мақсад нима? Уларнинг дастлабки натижалари қандай?.. Шу ва шунга ўхшаш саволларга тажриба ўтказиш ишларининг илмий раҳбари, СССР Фанлар академияси геология, геохимия ва геофизика бўлимининг ер қобиғини комплекс тадқиқ этиш илмий советининг Ўрта Осиё секцияси раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтининг директори, Ленин мукофоти лауреати Иброҳим Ҳамробоев жавоб берди:

— Фаннинг турли соҳаларида самарали ишлар олиб бораётган мутахассислар бир неча йиллардан буён Антарктида заминида бошланиб, Янги Зеландия, Австралия, Ҳинд океани, Осиёнинг улкан тоғ системаси билан кесишган ва чекка Шимолда поёнига етган меридиаль йўналиш деб ном олган тадқиқот ишларини ўрганиш билан банд. Кўпгина геологик структуралар учрашган Жанубий Тянь-Шань ва Помир-Ҳимолой зонаси барча планеталар учун энг катта ер қобиғи ҳисобланади. Қитъалар учун ер қобиғининг ўртача қуввати 35 километр деб ҳисобланса, у ҳолда бу ерда ер қобиғи қарийб 70 километрни ташкил этади. Олдин ҳам шундай деб ҳисобланарди. Эндиликда бу тахмин ўз тасдиғини топди.

Бу ернинг заминида бир қатор зоналарнинг бузилиши қайд этилди. Ер қобиғи 10 километргача қўшилиб кетган. Бунга регионнинг геологик тузилиши, чуқур емирилишлар, шу жумладан, Шарқий ва Ғарбий Помирни бир-биридан ажратиб қўйган Оқбайталнинг емирилиши сабаб бўлган. Ҳимолойда бўлгани каби, бу ер учун ҳам кучли тоғ ҳосил бўлиш жараёнлари характерлидир. Булар, айниқса, геология ва замонавий органик жараёнлар нуқтаи назаридан ниҳоятда қизиқарлидир. Олимлар планетанинг устки қобиғи ўзига хос ҳаракатининг маршрутларини, унинг мантиясини ва ана шундай бир-бирига қўшилиш сабабларини билишга интилмоқдалар. Тажриба учун ўтказилган портлашлар ер коммуникациясини текшириш учун бир калит ҳисобланади. Ер коммуникацияларида «авария» йўқми деган масаланинг кўндаланг қўйилиши бежиз эмас.

Планетанинг ички тузилиш хусусиятларини ва унинг ернинг устки қисми билан функционал алоқасини била туриб, у ёки бу фойдали қазилмаларнинг жойлашиши ҳақида эҳтимол гапириш мумкин бўлар. Масалан, олимлар мантиядан минерал хом ашё ўтадиган ер қобиғининг ўпирилишини аниқ белгилаб ҳамда геофизика маълумотларига асосланиб, саноатбоп конларнинг истиқболлари ҳақида фикр юритишлари мумкин. Бу, айниқса, геология-қидирув ишлари олиб бориш қийин бўлган қутб районлари учун жуда муҳимдир. Ернинг ички тузилишининг ўрганилиши ҳозирги замон фани нуқтаи назаридан қараганда муҳим аҳамият касб этади. Вақти келиб бу иш халқ хўжалиги учун фақат кони фойда бўлиб қолади.

Помир-Ҳимолой зонасида ўтказилаётган илмий тажрибанинг яна бир муҳим қизиқарли томони бор. Тадқиқот натижаларига фақат геолог ва геофизикларгина зўр қизиқиш билан қараётгани йўқ. Ер қобиғини зонд усулида ўрганиш учун ўтказилаётган бу тажрибада СССР Фанлар академияси Ер физикаси, СССР Геология министрлигининг геофизика, Ўзбекистондан сейсмология, иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлилиги институтлари, шунингдек, Тожикистон ва Украина ҳамда ТошДУнинг литология кафедраси мутахассислари ҳам иштирок этмоқда. Бу ташкилотлар кимёвий портлашлар ўтказилган жойларга яқин бўлган зоналар атрофига ўзларининг асбобларини ўрнатдилар. Жумладан, сейсмик станция Аличур зилзила зонасига жойлашган. Бу ерда 9-10 балли ер силкинишлари қайд этиб туриладди. Дарвоқе, бу ердаги «Земля» станцияси аппаратураси тажриба ўтказилишидан икки кун аввал ернинг 18 марта силкинишини рўйхатга олди.

Зилзила ер энергияси пайдо бўлишининг бир кўринишидир. Планета қобиғи тузилиши хусусиятларини ва унинг ички энергетикасини ўрганиш зилзиланинг пайдо бўлиш ўчоғи ва режимини тушуниш учун бир калит бўлиб хизмат қилади. Сейсмология, биринчи навбатда, биз учун заминнинг геологиясини ўрганиш усулларидан биридир. Чунки ҳозирги пайтда фойдали қазилмалар ер қобиғининг жуда чуқурлигида жойлашган бўлишига қарамай, 10 километргача бўлган чуқурликдаги конларни ўрганиш ва улардан фойдаланиш бизга қўл келади. Ҳозирги тажриба ер энергиясининг ички жойлашишини, унинг иссиқлигини, сейсмик энергиянинг йиғилиши ва пайдо бўлиш формаларини аниқлаш учун биринчи қадам ҳисобланади. Яна бир муҳим хусусиятни алоҳида таъкидлашга тўғри келади. Тротилни портлатиш атроф муҳитга, сув ҳавзаларига ва аҳоли истиқомат қилмайдиган бошқа жойларга ҳеч қандай шикаст етказмади.

...Олимлар Ернинг «кардиограмма»сини қайта ишлаш билан банд.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги И. Ҳамробоев раҳбарлигидаги Помир—Тянь-Шань экспедицияси базасига Ҳиндистондан қисқа радиограмма келди. Бу радиограммада: «О кей!» («Аъло») деган сўз ёзилган эди. Кашмирнинг турли нуқталарига ўрнатилган асбоблар Қоракўл кўлидаги портлашларнинг сейсмик тўлқинларини рўйхатга олди. Эҳтимол, охирги Заркўл районидаги портлаш ҳам қайд этилган бўлиши керак.

Келаси — 1975 йилнинг бошида тажриба қатнашчилари олинган натижаларни муҳокама қилиш учун Москвага тўпланишади. 1976 йилда эса худди шунга ўхшаш портлашлар Ҳиндистон территориясида ҳам ўтказилади. Шундай қилиб, тадқиқотнинг биринчи босқичи якунланди.

А. НИЗОМОВ,
Шарқий Помир.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

23 СЕНТЯБРЬ—ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 18.30—ТОШКЕНТ. 18.40 — Қўғирчоқ фильм. 18.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Пенза областининг муқобил плани — амалда (Москва). 20.15 — **«Ахборот».** 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — Оламда нима гап? 21.05 — **Пахтазор мардлар майдони.** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Пўлат ва Гулру** (телеопера). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Мультфильмлар. 13.00 — **Ҳайвонот оламида.** 14.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 15.00 — Музикали кўрсатув. 18.10 — **Пабло Неруда** (телефильм). 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — «Колокольчик» театри. 19.30 — Спорт кўрсатуви. 20.15 — **Иоланта** (опера). 22.00 — Телефильм. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

24 СЕНТЯБРЬ—СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Болалар учун фильмлар. 13.45 — Концерт. 18.25—ТОШКЕНТ. 18.30 — Осиёда тинчлик ва хавфсизлик учун кураш — давримизнинг муҳим масаласи. 18.45 **«Ахборот».** 19.00 — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган Ўзбекистонда СССР халқари санъати «Дўстлик» қўшиқлари фестивалининг ёпилиши. Танаффус вақтида—**«Ахборот».** 21.30 — МОСКВА. **«Вақт».** 22.00 **Хоккей: Канада—СССР.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 18.25—МОСКВА. 18.55 Янгиликлар. 19.05—Расмларда акс этар куёш. 19.20—«аЖсорат». 19.50 — Спорт кундалиги. 20.10—Концерт. 21.30 — ТОШКЕНТ. Кино оламида. 22.30 — **Марҳабо, талантлар** (такрорий кўрсатув). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.20 — Ўқув кўрсатуви. 21.05 — Тошкент янгиликлари. 21.20 — Қизиқувчилар экрани. 21.50 — Концерт.

25 СЕНТЯБРЬ—ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — «Костер». 13.00 — Спорт кўрсатуви. 13.30 — Концерт. 14.50 — Театр ҳақида ҳикоялар. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.05 — Мультфильм. 17.15 — Спорт кўрсатуви. 18.00—«Қизил галстук». 18.30 — Илмий техника ахбороти ва ишлаб чиқариш. 18.45 — Музикали кўрсатув. 19.10 — **«Ахборот».** 19.30 — Шимолий Осетия телестудиясининг программаси. 20.00 — ТОШКЕНТ. Бизнинг интервью. 20.15 — **«Ахборот».** 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — Идеология ва ҳаёт. 21.15 — Адабий кўрсатув. 21.35 — Ҳабиба Охунова куйлайди. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Қардош республикалар телефестивали. **Экранда — Тожикистон ССР.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 16.55 — МОСКВА. 18.05 — Янгра, баяним. 18.35 Фан оламида. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — Врач экрани (Тошкент). 22.00 — Жаҳон халқлари ижоди. 20.45 — Бадиий фильм. 22.00 — «Азимут» (Тошкент). 22.30 — Сизнинг фикр ва мулоҳазаларингиз. 23.30 — Дўстлар меҳри. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.20 — Ўқув кўрсатувлари. 21.00 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — Ҳужжатли кино экрани. 21.30 — Тошкент ва тошкентликлар.

26 СЕНТЯБРЬ—ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — «Биз Артекда дўстлашдик». 13.30 — Телефильм. 14.30 — Жаҳон халқлари ижоди. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.10 — **«Ахборот».** 19.25 — Берта Давидова концерти. 20.00 — Спорт кўрсатуви. 20.30 — **«Ахборот».** 20.50 — Санъат усталари. Обид Жалилов. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Ноз-неъмат бунёдкори». 22.50 — Музикали кўрсатув. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.30 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — Ўйлаб топ? 19.25 — Телефильм. 19.15 — Эстрада концерти. 20.35 — Бадиий фильм. 22.00 — «Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги» журнали саҳифаларида (Тошкент). 22.30 — Санъат усталари. Михаил Ульянов. 23.50 — Фильм-концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.20 — Музикали кўрсатув. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.45 — **Тун хроникаси** (бадиий фильм).

27 СЕНТЯБРЬ—ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Мультфильмлар. 13.00 — Концерт. 18.05 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Музикали кўрсатув. 19.00 — Иқтисодий билимлар клуби. 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — Республика ёшлар спорт ўйинларининг ёпилиши. 20.15 — Ўзбекистон телевидениесининг юбилей олди йўқламаси. 20.30 — **«Ахборот».** 20.50 — **«Олтин водий».** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Қардош республикалар телефестивали. **Экранда — Грузия ССР.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 18.05 — МОСКВА. 18.35 — Бизнинг «пионер республикамизда». 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Почтальон ва почта. 20.05 — Концерт. 20.35 — Бадиий фильм. 22.00 — Тошкент области шаҳарлари эстафетаси (Тошкент). 22.30 — **Артлото.** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. 19.40 — Жанговар постда. 20.10 — Тошкент янгиликлари. 20.25 — Бадиий фильм.

28 СЕНТЯБРЬ—ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ҳужжатли фильм. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Гимнастика. 11.25 — Шундайми ёки шундай эмасми? 11.55 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.25 — Ота-оналар, сизлар учун. 12.55 — Музикали программа. 13.25 — Телеочерк. 12.55 — «Здоровье». 14.25 — 1974 йил қўшиқлари. 14.55 Инсон, Ер, Коинот. 15.25 — ТОШКЕНТ. 15.35 — Кинофильм. 16.00 — Осиёда тинчлик ва хавфсизлик учун кураш—давримизнинг муҳим масаласи. 17.30 — «До-ре-ми-фа-соль». 18.00 — Совет киноси усталари. Е. А. Лебедев. 19.00 — **«Ахборот».** 19.20 — **«Бўстон».** 20.15 — **«Ахборот».** 20.45 — Ўзбекистон музика маданиятининг намояндалари. Тўйчи Ҳофиз. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Ўзбекистон Компартияси тарихи очерклари. 22.50 — **Ҳазрати инсон** (телеспектаклнинг 1-қисми). 24.00 — МОСКВА. Спорт кўрсатувлари. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 15.25 — МОСКВА. **Унинг йўли** (бадиий фильм). 17.05 — «Шеърият». 17.35 — Мультфильмлар. 18.15 — Музикали календарь. 18.45 — Янгиликлар. 18.55 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 19.55 — Музикали кўрсатув. 20.45 — **Катта хонадоннинг кичик ҳангомалари** (спектакль). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани. 22.30 — Спектаклнинг давоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

29 СЕНТЯБРЬ—ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — «ДО-РЕ-МИ-ФА-СОЛЬ». 10.10 — Мультфильм. 10.30 — Адабий кўрсатув. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — Гимнастика. 11.25 — «Будильник». 11.55 — «Орленок» телестудиясида учрашув. 12.40 — Мультфильм. 13.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 14.00 — Бугун — машинасозлар куни. 14.15 — Концерт. 16.30 — ТОШКЕНТ. 16.35 — «Янгра, барабан». 17.05 — **«Ахборот».** 17.20 — Бугун — машинасозлар куни. 17.35 Буюк жасоратлар ва ғалабаларимиз йилномаси. 18.00—**«Ахборот».** 18.15—Халқаро панорама (Москва). 18.50 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи.** 19.30 — **Қирол Генрих IV** (спектакль). 23.00 — **«Вақт».** 23.30 — **Телеминиатюралар.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 11.00 — Киноальманах. 11.40 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 12.20 — **Ҳайрли соатда** (бадиий фильм). 16.30 — МОСКВА. **Изғирин** (бадиий фильм). 17.45 — Музикали киоска. 18.15 — ТОШКЕНТ. Киноэкран янгиликлари. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 18.50 — Концерт. 19.20 — Янгиликлар. 19.30 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.30 — **Кучатлар** (бадиий фильм). 22.00—**«Вақт».** 22.30 — Балет тўғрисида. 23.40 — Ёзувчи Н. Островский туғилган куннинг 70 йиллигига бағишланган кўрсатув. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 17.45 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 21/IX да **Дон Карлос**, 22/IX да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/IX да **Ой тутилган тунда**, 22/IX да **Мирзо Улуғбек.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IX да **Жоним фидо**, 22/IX да **Ужарлар**, 23/IX да **Ажаб савдолар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—**«ДУСТЛИК ҚАНОТИДА» ЦИРК ТОМОШАЛАРИ.**

КИНО

21 СЕНТЯБРДА ҚИШКИ БИНОДА

Апачлар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК», «МОСКВА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Кавказ асираси (11.00, 15.00, 19.00), **Асримиздан миллион йил аввал** (13.00, 17.00, 20.30) — Ғ. ГУЛОМ номли.

Энг пок гуноҳкор — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Оклахома — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Рам ва Шам — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✻ ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Р. 02725. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 221.